PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės! Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Nr. 262 ANTRADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 20, 1938, TORONTO, ONTARIO METAI VII

ATIDUOT SUDETUS, ANGLIJOS-FRANCIJOS OBALSIS

Anglijos Valdovai Įkalbėjo Francijos Vadams Sutikti Su Nazių Akiplėšiškais Siekiais

ABIEJI VERČIA ČEKOSLOVAKIJĄ IŠPILDYTI HITLERIO NORUS

Čekoslovakija Nesutinka Su Šia Demokratijos Išdavyste

LONDONAS, Rugsėjo 19. — Po trylikos valandų užtrūkusio Anglijos ir Francijos ministerių pirmininkų bei užsienių reikalų ministerių posėdžio, šį rytą Francijos valstybės galvos, ilgą laiką spaustos Čemberleno ir jo kolegų, sutiko paremti visus Hitlerio reikalavimus, teigdamos, kad tik tokiu keliu einant "būsią galima išvengti" kito pasaulinio karo.

Čemberlenas, kalbin d a m a s francūzus prie šios didžiausios visoje istorijoje demokratiškos šalies išdavystės, nurodinėjo, kad nežiūrint Vokietijos pralaimėjimo kare iš Čekoslovakijos pasiliktų vieni griūvėsiai, tad ji, to vengdama, privalanti nusileisti Hitleriui ir sutikti su jo norais. Plebiscitas irgi būtų Čekoslovakijai nenaudingas, nes, girdi, įvyktų sudetų plotuose susikirtimų ir pagilintų neprietelystę. Ant galo nurodinėjo, kad reikia "saugoti" tiek Čekoslovakijos, kiek galima, kitaip sakant, kiek Hitleris sutinka palikti.

Hitleris sutikęs su šia demomokratiška dovana, bet nevisiškai. Einą gandai, kad už šią nuolaidą Čemberlenas prašęs Hitlerio garantuoti pasauliui taiką nors dešimčiai metų, bet nėra žinių, ar Hitleris ant to sutiko, ar ne.

Po šio negarbingo Čekoslovakijos ir visų silpnesnių valstybių išdavimo, Anglijos ir Francijos ministeriai pirmininkai instruktavo savo atstovybes Čekoslovakijai, kad jos "rekomenduotų" prezidentui Benešui išpildyti sekamus Hitlerio reikalavimus:

Pirmas: Be jokio plebiscito atplėšti nuo Čekoslovakijos respublikos plotus, kuriuose gyventojų daugumą sudaro vokiečiai, ir juos perleisti reichui.

Antras: Likusioj Čekoslovakijos dalyje įvesti kantoninę valdymosi sistemą, panašią Šveicarijos valdymosi sistemai.

Be to, dar plebiscitas tiems rajonams, kuriuose vokiečiai nesudaro daugumos.

Trečias: Kad gavus iš Anglijos, Francijos ir galimai kitų didžiųjų jėgų naujiems rubežiams militarinę garantiją, Čekoslovakijos valdžia turi neutralizuoti užsienio politiką nuo dabartinių santarvininkų.

Anglijos ir Francijos ministeriai priėję nuomonės, kad su perorganizavimu Čekoslovakijos rubežių gali ne tik atsitolinti karo pavojus, bet ir pranykti tarp čekų ir vokiečių nesutikimai. Girdi, kuomet daug čekų papuls po nazių valdžia, o vokiečių pasiliks po Čekoslovakijos valdžia, tuomet tautinėms mažumoms būsiąs "garantuotas saugumas."

Čemberlenas, patraukęs Franciją savo pusėn, manė gauti iš Čekoslovakijos nusileidimo pažadų ir antradienį lėkti pas Hitlerį tolimesniems pasitarimams. Bet Čekoslovakijos vyriausybės atstovas pareiškė sekamai:

"Mes esame pasiruošę kovoti už kiekvieną colį žemės nors ir vieni, nežiūrint jei tas reikštų ir tautos saužudystę."

NAUJOJI ZELANDIJA DUOS VELTUI GYDYMĄ

WELLINGTON, N. Z.—Abieji Naujosios Zelandijos seimo rūmai priėmė socialio saugumo įstatymą, kuris žada teikti visiems nemokamą medikalį patarnavimą, taipgi pensijas 60 metų sulaukusiems.

Naujojoj Zelandijoj yra 1,600,000 gyventojų. Valdžioj daugumoj darbiečiai.

EUROPOJ APGINKLUOTA 10 MILIJONŲ VYRŲ

LONDONAS, Rugsėjo 19. — Anglijos apskaičiavimu šiandien po ginklu Europoj stovi 10 milijonų vyrų. Didžiosios valstybės turį po sekamą skaičių jau apginkluotų kareivių:

Francija, 2,000,000; Vokietija, 1,000,000; Čekoslovakija, nuo 800,000 iki 1,000,000; Sovietų Sąjunga, 2,000,000; Italija, 450,000 ir Anglija netoli 200,000.

Prie šių skaitlinių pridėjus Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos, Belgijos, Olandijos, Šveicarijos ir kitų šalių armijas, manoma po ginklu pastatytų skaičius lengvai siekia 10,000,000 vyrų.

Čekoslovakai Pasitiki Sava Armija

PRAGA, Rugsėjo 19.—Pasiekus žinioms, kad Francija su Anglija priėmė Hitlerio reikalavimus, Čekoslovakijos vyriausybės pasitikėjimas truputį sukrėstas. Tačiau autoritetai teigia, kad nežiūrės išdavysčių ir visą viltį dės ant savos armijos.

Čekoslovakija nors maža valstybė, bet ji turi du kart didesnę armiją, negu Anglija ir tris kart didesnę karo industriją už Italijos.

Vokietija turi kariuomenės 140 divizijų, o Čekoslovakija tiktai 35 divizijas. Bet čekoslovakai tikisi, kad nežiūrint ar francūzai eis karan, ar ne, vokiečiams priseis palikti 80 divizijų vakarų fronte, tad teks kariauti tiktai su 60 divizijų.

Sovietų Sąjunga Sveikina Čekoslavų Nusistatymą

MASKVA, Rugsėjo 19.—Musolinio pasakyta kalba Sovietų sluoksniuose nesukėlė jokio nuostabumo. Iš kitos pusės, labai įvertina Čekoslovakijos ministerio pirmininko Hodza kalbą, kurioje jis atmetė plebiscitą. Sovietai sveikina tokį nusistatymą ir pažymi, kad tiktai toksai būdas gali išsaugoti Čekoslovakijos nepriklausomybę.

Maskvoje esantieji užsienio atstovai sprendžia ką darys Sovietai, jei bus užpulta Čekoslovakiją. Jie gauną žinių, kad Ukrainoj yra sukoncentruota 750,000 kareivių, iš jų keletas divizijų netoli Sovietų, Lenkijos ir Rumunijos rubežių jungės, bet negauna žinių patvirtinimo.

Sąryšyje su šiais gandais, nurodoma, kad Sovietai turi pastatę armiją, bet atsisako nurodyti kur ji išrykiuota.

Sovietų kalbėtojai dažnai pakartoja, kad Sovietai pilnai vykdys savo sutartis.

IŠ SUSIJAUDINIMO SUSIRGO JAN MASARYKAS

LONDONAS, Rugsėjo 19. — Jan Masaryk, Čekoslovakijos ministeris Anglijai, betėmydamas, kaip blanksta pasipriešinimas už jo tėvo įsteigtą valstybę, nepakęsdamas pažeminimo staiga nusilpo ir susirgo.

Jan Masaryk yra sūnus buvusio prezidento Tomo Masaryko, Čekoslovakijos respublikos "tėvo."

ANGLAI TIKISI, KAD ČEKOSLOVAKAI NUSILEIS

PRAGA, Rugsėjo 19.—Čionai esanti anglų atstovai tikisi, kad po ilgų derybų Čekoslovakijos ministerių kabinetas sutiks su Francijos-Anglijos pasiūlymu ir be karo perleis naziams sudetų plotus.

FRANCIJOS ARMIJA PASIRENGIĄ KOVAI
Francijos pėstininkai traukia į naujas pozicijas netoli Vokietijos sienos, kad būti pasirengusiais netikėtai kovai su priešais. Tai Francijos atsakymas Vokietijai, kuri paskelbė didelius manevrus.

Čekoslovakija Anglijos Ir Francijos Išdavyste Baisiai Pasipiktinusi

NIEKAIP NEGALI ĮSIVAIZDINTI, KAD FRANCIJA APLEISTŲ

Nežiūrint To, Čekoslovakija Pasirengusi Kovoti Iki Galo

PRAGA, Rugsėjo 19.—Anglijos planai, su kuriais sutiko ir Francijos ministeriai, Čekoslovakijos visuomenėj sukėlė nepaprastą pasipiktinimą ir pasibaurėjimą Anglijos ir Francijos valdžių vadais.

Vienas iš Čekosolvakijos valdžios narių pareiškė:

"Tai netiesa,—nežiūrint premjero Čemberleno rekomendacijų patenkinimui tarptautinio fašizmo reikalavimų,—kad Francijos kabinetas sutiktų Čekoslovakijos pardavimui priešui.

"Čekoslovakijai paskirta mirtis. Mes esame pasirengę ir nusistatę ginti savo šalį iki galo. Londonas mums užduoda rūpesčius, bet, nežiūrint Bonneto, Francija mūsų neišduos."

Jis nurodė, kad Čekoslovakija del lordo Runcimano ir jo žmonos išvykimo nei kiek nesigaili.

"Mes esame paversti į žmogų, prieš kuri atstatytas plėšiko revolveris," jis tęsė, **"todel turime kovoti arba būti apiplėštais."**

Visa Čekoslovakijos liaudis pasirengusi gintis, nežiūrint to, kad Anglija ir Francija sako pagelbos neduosią, jei Čekoslovakija neatiduos Vokietijai sudetų teritorijų.

Visoj Čekoslovakijoj yra jaučiama, kad Hitlerio gaujos puolimą pradės apie trečiadienį.

ANGLIJOS DARBIN I N K A I PRIEŠINASI ČEKOSLOVAKIJOS PARDAVIMUI

LONDONAS, Rugsėjo 19. — Tūkstančiai Londono darbininkų šiandien susirinko n e t o l i Downing gatvės, kur buvo negarbingai išduota paskutinė centralinės Europos demokratiška šalis ir šaukė: "Stokite su Čekoslovakija!" ir "Neprivalo būt konsesijų Hitleriui!"

Policija užpuolė darbininkus. Mūšyje sužeista keliolika žmonių.

Anglijos amatų unijos atsisakė leisti Čemberlenui išduoti Čekoslovakiją. Kovos metodų aptarimui nutarta sušaukti su Francijos amatų unijomis, Darbininkų ir Socialistų internacionalais konferencija.

Paliuosuosiąs Mooney
Sen. Culbert L. Olson, demokratas, laimėjęs nominacijas į Kalifornijos gubernatorius. Manoma, kad kaip greitai jis užims gubernatoriaus vietą, taip greitai poliuosuos Tomą Mooney. Tai tas pats asmuo, kuris Tomo Mooney kovą už laisvę įnešė į Kalifornijos sejmelį pereitais metais.

LIBERALAI UŽ AKLAMACIJĄ, BET DABININKAI PRIEŠ

TORONTO, Ont.—Premjeras Hepburnas paskelbė, kad liberalai savo kandidatą Parkdale konstituencijoj ištraukia, kad vienbalsiai išrinkti konservativą, buvusį Toronto majorą Stewartą.

Darbininkai, žinoma, kitos nuomonės. Jie stoja už išrinkimą C.C.F. kandidato — Russel Harvey. Jį rems visi, įskaitant ir komunistus.

Kai kas mano, kad liberalai ištraukė todel, kad neskaldyti savo balsų ir tokiu būdu nepalengvinti išrinkti CCF.

NUO UŽNUODYTO MAISTO SUSIRGO 85 ŽMONĖS

CHICAGO, Rugs. 19.—Chicago priemiestyje, Elmwood Park, nuo užnuodyto maisto pradėjo sirgti žmonės. Iki šiai dienai jau susirgo 85 žmonės.

Chicagos sveikatos departamento pirmininko pranešimu, kol kas nežinoma ligos priežasties, bet manoma, kad nuo maisto.

Sako Naziai Išgabeno iš Ispanijos Dalį Orlaivių ir Nekuriuos Karo Įrankius

WASHINGTON, Rugsėjo 19. —Diplomatinės įstaigos gavo pranešimus, kad naziai išsigabeno iš Ispanijos frontų į Vokietiją nekuriuos karo įrankius. Paskutiniu laiku dingę iš Ispanijos fašistų fortų elektra kontroliuojamos kanuolės ir dalinai Messerchmidt ir Heinkel išdirbystės orlaiviai.

To pasekmėje susilpnėję generolo Franko jėgos ir negalį rodyti didelio aktyvumo.

Tos pačios įstaigos gavo žinių, kad Ispanijos frontai naziams tapo pamokų lauku. Čionai pasipraktikavo daug vokiečių artilerijos ir aviacijos karininkų, o paskutinėmis dienomis nusiuntė pasipraktikuoti naujas lakūnų grupes.

Kita, Ispanija naziams tapo svarbiausiuoju karo medžiagų šaltiniu. Per aštuoniolika mėnesių vokiečiai išsivežė iš Bilbao apylinkės daugybę žaliųjų medžiagų.

Dalinai atsitraukę naziai iš Ispanijos frontų, pradėjo koncentruotis Francijos parubežiuose. Washingtonas turi žinių, kad netoli San Sebastiano, Biskajaus įlankoje apie 10 mylių nuo Francijos įsisteigė nazių submarinų bazė. Taipgi netoli San Sebastiano pastatyti milžiniški požeminiai aerodromai. O Ceuta apylinkėje, prie Gibraltaro sąsiaurio pristatyta daugybė vokiškų kanuolių, kuriomis naziai galį sulaikyti laivų perėjimą iš Atlanto į Vidužemio jūrą.

Francijos Spauda Apeliavo Į Amerikos Jung. Valstijas

PARYŽIUS, Rugsėjo 18.—Francijos laikraščiai šiandien atkreipė į savo valdžią, kad dėtų visas pastangas del išvengimo karo.

Tuo pačiu laiku politiniai vadai per spaudą atsišaukė į Jungtinių Valstijų prezidentą Rooseveltą, kad jis išstotų laiku ir su savo bei valstybės autoritetu prisidėtų prie Europos išgelbėjimo.

Buvęs Francijos ministeris pirmininkas Leonas Blumas per socialistų laikraštį Populaire nurodė, kad Rooseveltas privalėtų duoti savo atstovybei Pragoj nurodymus.

Kiti laikraščiai irgi nurodinėja, kad Jungtinių Valstijų žodis daug reikštų, bet nenurodė, kokion pozicijon atsistoti.

Manoma, kad ši spaudos nuomonė reiškiama tikslu priruošti Francijos žmonių nuomonę, kad geriau sutikti su centralinėj Europoj santarvininko nuskriaudimu, negu su pasipriešinimu Hitleriui.

Išskyrus tik keletą laikraščių, kiti laikraščiai sutartinai propaganduoja, kad Francija turi daryti viską del susikirtimo išvengimo, nežiūrint net su Čekoslovakija sutarties.

Kairiųjų laikraštis L,Oeuvre davė sumanymą, kad Čekoslovakijos likimo nustatymui būtų pakviesti į konferenciją Čamberlenas, Hitleris, Musolinis, Stalinas ir Daladieris. O dešiniųjų laikraštis Le Matin pareiškė, kad sudetų apylinkes reikia prijungti prie Vokietijos ir iš likusių Čekoslovakijos teritorijų padaryti federalę valstybę, Šveicarijos pavyzdžiu.

ŠUO APVERTĖ LAIVELĮ IR TRYS PRIGĖRĖ

CAPREOL, Ont.—Pereitą sekmadienį W. Mira, 41 metų amžiaus, M. Dannil, 16. P. Kelly, 14, ir T. Birard išplaukė žuvauti. Jiems Ontarijos ežere bežuvaujant jų šuo kažkodel pradėjo šokinėti po laivelį, kol jį apvertė.

Trys pirmieji prigėrė, o pastarasis spėjo įsikabinti į šunio vilnas ir šuo jį ištempė į krantą.

Vakarų Kanada Taip Pat Rengias Slėptis Nuo Galimo Mirties Lietaus iš Debesų

VANCOUVER MIESTO VIRŠININKAI NUMATO NUO JAPONŲ PAVOJŲ

Gaisrininkai Ruošiasi Būsimiems Dideliems Gaisrams

VANCOUVER, Rugsėjo 19.—Gaisrininkų komiteto narys Crone ir gaisrininkų viršininkas DeGraves šiandien viešai pareiškė, kad Vancouver, Victoria, New Westminster ir kiti vakarų pajūrio miestai laukia buvusios Shanghajaus padėties.

Mat Japonijos užsienių reikalų ministerijos įgaliotinis prieš keletą dienų pareiškė, kad Japonija kariaus, jeigu Vokietija bus "įvelta" į karą. Tad jeigu pareitam kare Japonijos karo laivynas saugojo Britiškos Kolumbijos pakraščius nuo vokiečių atakų, tai būsimam kare, ypatingai jei Anglija įsivels į karą prieš Vokietiją, japonų karo laivai bombarduos vakarų Kanados pakraščius, nurodo Crone.

Vancouver miestui pavojų sudaro dar ir ta aplinkybė, kad jis labai išsidraikęs pavandeniais, uostas, fabrikai ir namai daugiausiai mediniai, o gaisrininkų jėgos proporcionaliai mažesnės, negu kituose Kanados didmiesčiuose.

Numatomo pavojaus sąryšyje, numatoma įsteigti keturių miestų apsaugojimui komisiją ar komitetą. Apsigynimo ministeris irgi numato vakarų pakraščiams pavojų, o augant Europoj kriziui, pakraščių miestuose reiškiasi baimė ir prieš japonus nusistatymas.

Tačiau kol kas valdžia neima didelių žygių civilių žmonių apsaugojimui. Visas pasiruošimas, tai apginkluoja gaisrininkus geresniais priešgaisriniais įrankiais, dujokaukėmis ir uosto apgynimui tarnybon paleidžia du naujus minininkus.

LEWIS PRIŽADA KOVOTI PRIEŠ FAŠIZMĄ

MEXICO CITY.—"Tarp mūsų ir fašizmo taikos negali būti," pareiškė John L. Lewis, CIO vadas, kalbėdamas Tarptautiniame Kongrese Prieš Karą ir Fašizmą.

Jis pažymėjo, kad CIO turi 4,000,000 kovotojų.

JAUNŲ KOMUNISTŲ SKAIČIUS SPARČIAI AUGA

MASKVA. — Per pirmuosius šešis šių metų mėnesius į Jaunųjų Komunistų Lygą įstojo pusantro milijono Sovietų Sąjungos jaunimo.

Maskvos mieste į J.K.L. įstojo 125,000, o Leningrade 100,000.

Tas rodo, kad komunistų įtaka Sovietų Sąjungoj nuolatos auga, ypatingai žymiai paaugus po išvalymo parsidavusių trockistų.

NAZIAI ORGANIZUOJA SUDETŲ VOKIEČIŲ KORPUSĄ

BERLYNAS, Rugsėjo 19. — Nazių daviniais iki šiam laikui iš Čekoslovakijos į Vokietiją atbėgo 87.000 vokiečių, iš kurių virš 40.000 įstojo į vadinamą "laisvą korpusą."

Šis korpusas stovi prie rubežiaus ir ruošiasi žengti per rubežių. Užsienio tėmytojai mano, kad galimai šie naziai nelauks nei Anglijos pasimoto sutaikymo, bet puls į Čekoslovakiją, o juos paseks nazių reguliarė armija.

WINNIPEG, Man. — Žydų konferencija, kurioj dalyvavo broliški delegatai nuo Komiteto Ispanijai Remti, Lygos už Taiką ir Demokratiją, Trades and Labor Tarybos, išnešė reikalavimą, kad valdžia užvestų tyrinėjimą nazių organizacijų veiklos.

UŽSIENIŲ NUOSTOLIAI KINIJOJ LABAI DIDELI

CANTON, Kinija.—Laike Japonijos užpuolimo ant Kinijos, užsieniams padaryta labai dideli nuostoliai.

Apskaičiuojama, kad išviso užsieniams nuostolių padaryta už $800,000,000.

Suvienytų Valstijų nuostoliai siekia $200,000,000. Anglijos nuostoliai dvigubai didesni.

Kanados Laikraščiai Smerkia Čemberleno Kapituliaciją Hitleriui

MONTREAL.—Montrealo Gazette užgiria Trades and Labor Kongreso Konvencijos reikalavimą, kad Kanados valdžia stotų kartu su Čekoslovakija prieš Hitlerį.

TORONTO, Ont.—Globe and Mail, skaitomas reakcioningiausiu laikraščiu, taipgi sako, kad taika Europoj gali būti išsaugota tik su jėga, prieš kurią agresorius turėtų nusileisti.

Toronto Daily Star sako, kad konflikto išrišimas patenkinant Hitlerio siekius reikštų didžiausį militaristų laimėjimą, kuris paragintų juos prie dar didesnių agresijų.

WINNIPEG, MAN. — Winnipeg Free Press sako, kad visa viltis glūdi Čekoslovakijos nusistatyme gintis.

WINDSOR, Ont. — Windsor Star perspėja Čemberleną, kad Anglijos žmonės jam pritars tik tol, kol jie pajus, kad jis leidžia Vokietijai maršuoti per Čekoslovakiją.

Musolinis Reikalauja "Visoms Tautoms" Plebiscitų

TRIESTE, Rugsėjo 19. — Aštuonių karo laivų lydimas Musolinis šiandien visu smarkumu karo laivu įplaukė į šį buvusį Austrijos uostą, skubiai išlipo ant kranto, įsilipo į paruoštą tribūną ir pasakė, kad tik plebiscitai—plebiscitai visoms jų reikalaujančioms tautoms, galį išrišti problemas.

Užsienio diplomatai atydžiai klausėsi, ar Musolinis nepažadės plebiscito ir Tyroliaus vokiečiams, bet jis reikalavo tik Čekoslovakijoje gyvenančioms tautoms. Po to pasakė, kad Italijos pozicija jau pasirinkta. Ji paremta ant Berlyno-Romos ašies.

Musolinis į šį uostą atvyko neva "padėkoti" darbininkams už pastatymą 35,000 tonų karo laivo Roma, vieno aliejinio laivo ir trijų prekinių laivų Filipinams.

LENKIJA IRGI REIKALAUS ČEKOSLOVAKIJOS LENKAMS "TEISIŲ"

KATOVICAI, Lenkija, Rugsėjo 19.—Šiame Čekoslovakijos pasienyje esančiame Lenkijos mieste Lenkijos valdžios parėdymu įsisteigė vadinamas "kovos komitetas," kuris palaiko ryšius su Čekoslovakijos lenkais, ir per radio paragino skubiai vienytis, nes esą jau netoli pasiliuosavimo valanda.

Tas komitetas paskelbė, kad Silezijos lenkai imsis visokių priemonių, iki bus prijungti prie Lenkijos plotai su 100,000 lenkų.

PHILADELPHIA. — Teisėjas Meyers pažiūrėjo skeptiškai į Antonio Galenti, 65 metų amžiaus, kuomet policininkas ant jo deskos padėjo katės uodegą ir nurodė, kad tai senis nukando. "Trisdešimts dienų arešto," suriko teisėjas.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžlojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Ar Ištikrųjų Čemberlenas Gelbsti Taiką

Kapitalistinė spauda labai aukštai kelia Čemberleno misiją pas Hitlerį. Girdi, Čemberlenas sulaikė karą, sulaikydamas Hitlerį nuo užpuolimo ant Čekoslovakijos. Ar ištikrųjų taip yra?

Ką gi Čemberlenas nuvykęs pas Hitlerį veikė, ką jis Hitleriui sakė? Ar jis perspėjo Hitlerį, kad jis paliktų Čekoslovakiją ramybėje? Visai ne. Kiek matyti iš pranešimų, Čemberlenas įtikinėjo Hitlerį, kad geriausias būdas sudetų prijungimui prie Vokietijos, tai—plebiscitas. Jis raminęs Hitlerį, kad plebiscitą galima pravesti, nežiūrint to, kad Čekoslovakija, Francija ir Sovietų Sąjunga stovinčios už tai, kad Čekoslovakijos sienos būtų neliestos. Bet Hitleris pareikalavęs plebiscito Vokietijos priežiūroje ir tokiu būdu Čemberleną išvijo namo.

Na, gerbiamieji, ar tas reiškia taikos gelbėjimą? Juk kad ne šiandien, tai rytoj Hitleris Čekoslovakiją puls, jei greitu laiku plebiscitas nebus įvykdytas ir sulyg Hitlerio pageidavimų. O jeigu plebiscitas bus įvykdytas, vistiek jis bus pravestas Vokietijos naudai, nes naziai neleis laisvai žmonėms pasisakyti, kam jie nori priklausyti. Naziai savo teroru tokiuose atsitikimuose yra gerai žinomi. Reiškia, ar taip, ar kitaip, vistiek reiškia sudetų atplėšimą nuo Čekoslovakijos. O sudetų atplėšimas nuo Čekoslovakijos, kad ir bekaro, reiškia ne taiką , o dar baisesnį karą ir labai trumpoj ateityj. Nes, kaip Atolio kunigaikštė nurodė, Hitleriui reikia Čekoslovakijos mainų, amunicijos fabrikų ir Rumunijos aliejaus laukų. Pats Hitleris Čemberlenui prisipažinęs, kad sudetai tik pirmas reikalavimas.

Jeigu Čemberlenas Hitleriui būtų trumpai ir griežtai pasakęs, kad Anglija stos su Francija ir Sovietų Sąjunga už gynimą Čekoslovakijos, tuomet jis būtų gynęs taiką. Nes tik galingas demokratinių šalių frontas gali sulaikyti Hitlerį nuo karo. Pataikavimas, prijungimas prie Vokietijos sudetų ir kitų teritorijų ne tik netarnauja taikai, o dar kenkia. Jei Vokietija gaus Čekoslovakijos mainas, amunicijos fabrikus, Rumunijos aliejų, ji greitai atsisuks prieš Franciją ir Angliją, nes toks Vokietijos planas.

Štai delko taikos mylėtojai į Čemberleno politiką žiūri kaip į taikos išdavimo politiką.

Kanados Darbo Unijų Vienybė Išgelbėta

Kaip jau buvo Liaudies Balse pranešta, visoj Kanadoj buvo didelis susidomėjimas Trades and Labor Kongreso Konvencija, kuri įvyko Niagara Falls. Išnaudotojai akis ištempę sekė tą konvenciją todel, kad tikėjosi, jog įvyks skylimas, tai yra konvencija nutars išmesti iš Kongreso visas CIO unijas. Darbininkai, žinoma, į konvenciją žiūrėjo su baime, kad tik neįvyktų skylimas, nes dabar labai svarbus momentas, kaip Kanadoj, taip ir visam pasauly. Bet skylimo neįvyko.

Kaip Daily Clarion reporteris pranešė, visi delegatai, išskyrus saują vienybės priešų, net sustojo ir šaukė ura, kuomet rezoliucijų komisija perskaitė rezoliuciją, instruktuojančią naują Pildančią Tarybą stengtis unijų vienybę išlaikyti ir ateityje.

Tai labai geras apsireiškimas. Unijos, kaip jau daugumai yra gerai žinoma, yra pamatinės darbo žmonių organizacijos. Visos kitos organizacijos tik pagelbinės. Pirmoj vietoj, unija yra vienintėlė organizacija, kuri tiesioginiai gina darbininkų reikalus fabrikuose, kur darbininkai susiduria su išnaudotojais. Kita, unija yra galingiausias ginklas kovoje už taiką ir demokratiją. Jei unijos nutartų, sakysime, nieko neišleisti iš Kanados del agresorių, jos tą ir įvykdytų. Unijos gali tą patį padaryti ir kovoje prieš antidemokratinius įstatymus.

Žinoma, kalbant apie tai reikia pažymėti, kad Kanados unijos nėra dar tokiam aukštam laipsny organizaciniai ir politiniai. Bet jei nebus tarp unijų vidujinės kovos, bus galima to atsiekti daug greičiau. Vieningai veikdamos, esamos unijos galės lengviau pasiekti neorganizuotus darbininkus ir suorganizuoti į unijas, o prie to—kelti unijistų politinį susipratimą. Praeityje, tiesa, unijos priešinosi politiniam veikimui, bet šiandien tas pasipriešinimas menkėja. Ir unijistai pamatė, kad norint apsaugoti darbo žmonių teises, reikalinga dalyvauti ir politikoj. Puikiausiai tą atžymėjo Trades and Labos Kongreso pirmininkas P. M. Draper, kuomet jis pasakė: **"Mūsų tikslas sustiprėti ir paimti galią; paimti demokratijos įrankius, pagelba geros organizacijos, ir naudoti juos pagerinimui darbo žmonių būvio."** Šiandien unijistai, nors nevisi, mato, jog norint turėti darbo žmonėms prielankius įstatymus, reikia turėti savo žmones valdžioj.

Čekoslovakija Turi Pamokinti Kanadą

Jeigu šiandien Hitleris gali išnaudoti sudetų vokiečius savo tikslams, tai tik todel, kad jo agentams pavyko pątraukti savo pusėn žymią dalį sudetų vokiečių. Jeigu ne vietiniai naziai, Hitleris būtų daug keblesnėj padėtyj.

Jeigu Kanados valdžia ir toliau leis reakcionieriams įvedinėti antidemokratiškus įstatymus, kaip, pavyzdžiui, yra įvestas Kvebeko provincijoj, kurio pagelba pažangus, demokratinis judėjimas yra slopinamas, kuomet fašistai turi didžiausią laisvę, su laiku tokių problemų susilauks ir Kanada.

Reikia atminti, kad Kanadoj yra trys milijonai francūzų. O dabar tarp tų francūzų yra varoma fašistinė propaganda visu smarkumu. Jei demokratams bus suvaržytos rankos, fašistai užkariaus mases ir paskui išnaudos jas prieš Kanados žmonių interesus. Kanadoj yra pusė milijono vokiečių, kurių tarpe darbuojasi Hitlerio agentai. Italų tarpe dirba Musolinio agentai. Rūsų tarpe rusai baltagvardiečiai, diriguojami iš Berlyno. Kitų tautų fašistėliai taipgi nesnaudžia, skleidžia fašistinę propagandą.

Kanados valdžia turėtų panaikinti padlok įstatymą, leisti demokratiniam judėjimui vystyti antifašistinį veikimą, nes tik tokiu keliu bus išgelbėtos plačios masės iš fašistų nagų. Jei to nebus daroma, su laiku ir Kanada bus liūdininkė tokių sukilimų, kurie buvo Meksikoj, Brazilijoj, Čilėj ir kitur. Tai faktas, kuriam patvirtinti medžiagos šiandien yra labai daug.

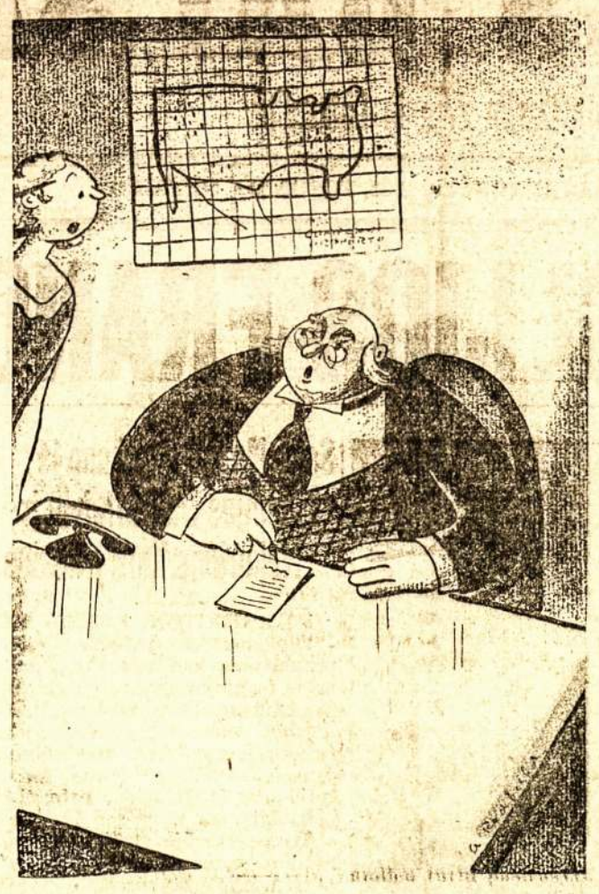

"O Viešpatie, jau antru kartu šiandien turiu pasirašyti. Lyg aš būčiau padarytas iš geležies."

TAUTININKAMS KARVUTĖ KAUNE JAU UŽTRŪKUS

Trečiokas Nusiskubino Su Nauja Misija Pas Smetoniečius

BROOKLYN, N. Y.—Naujas fašistų "Vienybės" bosas Trečiokas vėl išsiskubinęs į Kauną. Pasiteiravus naujos misijos tikslo, pasirodė štai kas:

Kada p. Trečiokas pirmiau buvo Lietuvoje, jis daug gyrėsi tautininkams dėlei "Vienybės" rolės. Jam pavyko įkalbėti, jog dėka "Vienybės," tautininkai valdą SLA ir, kad Lietuvos valdžios įtekmė Amerikoje kylanti.

Pasekmėj to, sakoma, kun. Tamošaitis, premiero Mirono dešinėji ranka, pažadėjo užsakyti 500 egz. "Vienybės" Lietuvon. Manyta įsakyti valdininkams už ją užsimokėti. Tas būtų davę "Vienybei" kelis tūkstančius dolerių. Sakoma, žadėta ir kitos paramos.

Trečiokas tuomet gryžo atgal ir paskelbė **"sutvarkęs 'Vienybės' finansus.."**

Atėjo SLA seimas. Pasirodė, kad tautininkai turi mažumą; kad jie net žymiai nusilpnėjo, palyginus su pirmesne jų pozicija; taipgi aiškiau pasirodė, kad "Vienybė" jokios rolės nelošia. Net tautiškų bažnyčių kunigai su jais neina.

Į Kauną jau buvę siuntinėjama po 200 egz. "Vienybės." Po SLA seimo betgi vietoj siuntinėjimui padidėti, Tamošaitis atsakęs, kad nesiųstų ir tų 200 egz.

Tysliavos Keisas

Dar pirma SLA seimo buvo kalbama, jeigu St. Vitaitis bus išmestas iš "Tėvynės," Trečiokas ims jį prie "Vienybės." Tysliava nekaip jautėsi. Sulaikius tuos 200 egz., Tysliava pajuto, kad jo keisas dar prastesnis. Jis dėlto (su Jurgėla) ir įteikė "ultimatumą."

Trečiokas tuo tarpu nenorėjęs "ultimatumą" priimti, Tysliavai štai ką įkalbėjęs:

Jis važiuosiąs Kaunan ir viską sutvarkysiąs. Prie būsimo SLA seimo Chicagoj jie rengsis taip, kaip kad progresyviai rengėsi prie jo Scrantone. Esą, jie rinksią delegatus, vešią juos trokais, busais, visaip kitaip ir laimėsią seimą, tuomet **savo malones Kaune atgausią** ir vėl bus gerai.

Tysliava tačiaus numato, kad tai tik svajonė. SLA narių dauguma prieš tautininkus. Prie jokių aplinkybių jie negali daugumą sudaryti sekančiam ar bile kuriam kitam SLA seime, ypatingai kada jie neteko SLA organo redakcijos. Jis tad ir rezignavo.

"Tėmytojai"

Sakoma, vienas iš Kauno atsiųstas "tėmytojas" irgi pridėjęs savo. Nenorėdamas meluoti, jis pranešęs Kaunan, kad tautininkų (fašistų) laikraščių rolė Amerikos lietuvių gyvenime labai nežymi, ir kad jie labai negudriai elgiasi, puldo save ir Smetonos valdžios įtekmę. Tatai irgi prisidėję prie karvutės užtrūkimo Kaune.

Neilgam Džiaugsmas

Tysliavai dar esant prie "Vienybės," ir Vinikui pareikalavus, kad Kl. Jurgelionis paimtų St. Vitaitį savo pagelbininku prie "Tėvynės," Jurgelionis neklausė. Jis pasiėmė Vaivadukę, Tautininkai kiek pradžiugo, nes jiems būtų darius ką Tysliava jai liepia. Tačiaus ir Vaivadukę Jurgelionis greit paleido ir Vitaičio neėmė. Pagalios ir Tysliava iš "Vienybės" išėjo, dabar stengiasi naują "tautišką" partiją organizuoti, o juk jau ir taip tautininkai suskilę į daug grupelių.

Nepatinka

Kaune, sako, labai nepatinka "Tėvynė". Tamo Mato pasakojimas apie Lietuvos gyvenimą baisiai suerzino Kauno tautininkus. "Tėvynė" juk taip plačiai skaitoma ir tokių žmonių, prie kurių dar būtų galima prieiti su fašistine propoganda. O kada ji taip rašo, tai jau pabaiga visų vilčių.

Pono Trečioko pirmesni laimėjimai taigi ir žlugo.

Dabar jis nuvyko su mažai vilčių. Faktinai, tik su viena viltimi. Jis bandys įkalbėti, kad su pagelba p. Vitaičio bus galima tautinikų firmos vardas pakelti ir geriau būsimo SLA seimo prisirengti.

Abejotina, kad kun. Tamošaitis duosis ant tos meškerės pasigauti.

Kaune abelnai manoma, kad p. Vinikas sekretoriaus nedaugiau šių poros metų, o tai reiškia, kad SLA visai nusikratys tautininkų nevien kontrolės, bet ir įtakos.

Dar viena bėda.

Ponas Trečiokas esąs Lietuvos valdžios "atstovas", žinoma, neoficialus. Jo reputacija ir čia pažeista. Gal ir tas prisidėjo prie paskubinimo jo antros misijos į Kauną.

SLA Centre Nesmagumai.

Nesutikimai tarp p. Viniko ir naujo "Tėvynės" redaktoriaus Kl. Jurgelionio daėjo iki to, kad p. Jurgelionis net ir krasaženklių negali gauti, rašąs prez. Bagočiui.

SLA centrui liepia apleisti tą laužą (namą), kur dabar yra. Kontrolės komisijos pirm. J. Grinius, Bagočius ir keli kiti nori, kad SLA centras keltųsi į nuo "Vienybės" atimtą namą, kuris irgi laužas, tik saliūnas gražiai išpuoštas. Jisai atsiejo SLA $40,000.

Tą saliūną valdąs p. Vinikas, taip sako tuli. Naturalu, SLA centrui ten esant būtų naudinga bizniui. Bet p. Vinikas gudrauja —jis priešinasi ten persikelti, norėdamas, kad socialistai stotų už persikėlimą ten.

Kl. Jurgelionis, Mažukna ir kiti stoja už perkėlimą SLA centro į Pittsburgą. Išspręsti tam, taipgi pagerinti abelnai santykius centre, šaukiamas (pirmadienį) Pildomos Tarybos suvažiavimas Pittsburge. Jurgelionis anksčiau išvažiuoja. Ten jau tuli apžiūrinėja namą pirkimui delei SLA centro.

Šiam suvažiavime bus ir Grinius ir P. Grigaitis. Tuli čia sako, kad P. Grigaitis kaipo Apšvietos komisijos pirmininkas, kviečiamas čia biskį padrausti Kl. Jurgelionį. Kiti sako, kad jis bus kaipo "high-preasure" dėl prez. Bagočiaus.

Atrodo, kad dauguma nutars Centrą kelti į Pittsburgą.

SLA centro ir "Tėvynės" nukėlimas pas "Vienybę" kiek tiek pakeltų šio fašistų laikraščio prestyžą, o tai juk nebūtų naudai SLA, nėgi progresyviams Pild. Tarybos nariams.

Kas dėl naujo "Vienybės" redaktoriaus, reikia pasakyti, kad ir tų, kas daug tikėjosi, entuziazmas ataušta. Vitaitis nėra žurnalistas. Jo redaguojama "Vienybė" netik nepagerėjo, bet suprastėjo.

Padidėjęs ir pas tautinikus pakrikimas. Čionai tąd viena beviltė.

Profesionalas.

Tai Žmogus, Kuris Stovi Tolimųjų Rytų Sargyboje

Spigino nepaprasti 1918 metų rugpiūčio mėnesio karščiai. Dešimts tūkstančių revoliucijai pasiaukavusių Beloretsko darbininkų, pramušė baltųjų frontą, žygiavo iš Sibiro vakarų kryptimi su tikslu susijungti su Raudonosios Armijos reguliarinėmis vienutėmis. Tai buvo nepaprastai sunkus kelias. Basiems ir menkais drabužiais, apsirėdžiusiems partizanams teko žengti per tankias, niekad kirvio nemačiusias girias ir pelkes. Visas maistas buvo—bulvės ir laukinės uogos, nes duonos niekas neturėjo. Šioji kelionė su didelėmis kovomis užtrūko 40 parų. Kovos dalyvių eilės ne retėjo, bet tankėjo. Vien tik Kungure prie jų prisijungė tūkstantis sudžiūvusių, bet lyg plienas užsigrudinusių darbininkų.

Šiai nepaprastai Trečiajai Raudonajai Armijai vadovavo dabartinių laiku visam pasauliui žinomas maršalas Vasilius Blucheris. Tuo laiku jis telegrafavo Leninui į Kremlių, kad jam nepaprastai vyksta atakuoti priešo užfrontes ir kad jau nužygiavęs pusantro tūkstančio kilometrų.

Tais pačiais metais, spalių 30 dieną, Visa-Sąjunginis Centralinis Pildomasis Komitetas nusprendė, kad reikia įvesti Raudonosios Vėliavos ordiną ir juo apdovanoti nepaprastai atsižymėjusius karžygius. Ką tik įsteigus šį garbingiausį socialistinės šalies pasižymėjimo ženklą, Jakobas Sverdlovas, to komiteto pirmininkas, prabilo:

"Leiskite man pasiūlyti, kad pirmasis Raudonosios Vėliavos ordinas priklausytų draugui Blucheriui." Pildomojo komiteto nariai sumanymą vienbalsiai priėmė.

Maršalo Blucherio biografija neturi nei datų, nei epizodų, kurie būtų nesvarbūs. Visas jo gyvenimas suristas su daugybe pilietinio karo serijų, su Sovietų pergalėmis ir išsivystymu galingos Tolimųjų Rytų Armijos.

Štai, 1919 metais Blucheris vadovaudamas legendinei 51 divizijai nuvijo Kolčaką iš Uralų net iki Irkustko. Ties Omsku diviziją užklupo dideli šalčiai, bet priešą vijo tokiu greitumu, kad Blucherio štabas turėjo gyventi ant sibiriškos "troikos." Bet raudonasis karo vadas ne tik vadovavo armijai, o ir užimtose vietose organizavo Sovietų tvarką ir vedė kovą prieš ten siautusią tyfuso epidemiją.

Sekančiais metais (1920) 51-ji divizija buvo perkeltą į Vrangelio frontą. Čionai Vasilius Blucheris su savo kovotojais įsiveržė į palei Dniepro upę esančias stepes ir įsteigė garsiąją Kahovka bazę, kuri lyg koks kylis skėlė priešo linijas. Baltieji su visomis jėgomis pradėjo atakuoti raudonųjų apkasus. Atakavo orlaiviais ir tankais, bet Blucheris su savo vienutėmis įrodė, kad pasiaukavimas ir drąsa nugali ir plieną. Laike dviejų mėnesių atakų priešas nelaimėjo nė vieno mūšio.

Šiam fronte baltieji buvo įsitvirtinę Perekopo tvirtovėj. Frunze išleido įsakymą nežiūrint kainos paimti Perekopą. Šioji viena iš sunkiausių operacijų irgi teko Blucheriui. Lapkričio 7 dienos vakare Blucherio divizija užpuolė "nepereinamą" Perekopą. Tūkstančiai raudonųjų karių suklupo kulkų krušoj priešais Perekopo užtvaras, bet jų vietas užpildė kitos raudonųjų karių bangos ir skaitoma nepereinama tvirtovė buvo užimta—priešas išvytas. Už šiuos drąsius veiksmus Blucheris buvo apdovanotas dviem Raudonosios Vėliavos ordenais ir 51-oji divizija pavadinta Perekopo divizija.

Blucheris Prieš Japonus

Sovietams apsivalius nuo Kolčako ir Vrangelio, 1921 metais, Blucheris tapo Tolimųjų Rytų Liaudies Respublikos militarinės tarybos viršininku. Čionai visur, lyg ir negindčijami viešpačiai, begėdiškai gaspadoriavo japonai, o apie Vladivostoką esančioj pajūrio provincijoj iš baltųjų organizavo kontrevoliucinę valdžią. Samurajai reikalavo, kad būtų atstatyta privatinė nuosavybė, kad būtų atiduota jiems Sakalinas net 80 metų ir panaikintos visos pajūrio tvirtovės.

Tolimųjų Rytų Respublikos valdžia japonų reikalavimus atmetė. Japonai pasiuntė savo jėgas ir baltgvardietį generolą Molčanovą užimti pajūrio provinciją. Čia vėl turėjo stoti jėga prieš jėgą. Kova buvo gana sunki. Nes prieš tai kareiviai jau negavo tabako, degtukų, muilo, nei duonos. Gerai apginkluota japonų armija užpuolė ir užėmė pajūrio provinciją iki pačiam Kabarovskui.

Blucheris sugrįžo į Čitą ir planavo kaip suduoti stiprų smūgį "Tolimųjų Rytų Perekopui." Militaristai specialistai teigė, kad žiemos laiku, prie 40-50 laipsnių Centigrado žemiau zero, jokiu būdu negalima išvyti japonus iš aptvirtintos Voločajevka aukštumos, bet Blucheris nusprendė, kad jokiu būdu negalima atidėti iki pavasario. Tad vasario 10 dieną pradėjo puolimą. Čia ir vėl pasikartojo Perekopo istorija. Raudonieji kariai, išalkę, giliam sniege, prie didelių šalčių per tris dienas atakavo vielomis aptvirtintas Voločajevkos tvirtumas, bet po trijų dienų aršaus mūšio japonus ir baltgvardiečius išvijo iš Sovietų teritorijos ant visados.

Generolas "Galenas"

Sun Yat-sen, Kinijos revoliucionierių vadas, 1924 metais ant laivo priėmė generolą Galeną. Tai buvo vyras, iš pamatymo nesiekiąs 35 metų amžiaus. Sun Yat-sen ir kiti, apžvalgę šį kariauninką, draugiškai prabilo:

—Pasilik čionai ir padėk mums su savo patyrimais. Aš pasitikiu jumis ir turiu jumyse viltį.

Generolas Galenas pasiliko pas kinus. Jis greitai tapo vyriausiu militarinės nacionalės Kantono valdžios patarėju. Šis drąsus vyras praleido daug dienų ir naktų be miego beformuodamas nacionalinę revoliucinę Kinijos armiją. Šioji naujoji armija laike garsiosios "šiaurės" kampanijos išvijo samurajam parsidavusius Kinijos generolus ir davė pavyzdį Kinijos žmonėms, kaip reikia kovoti prieš užsieninius užpuolikus del savo krašto laisvės.

Generolas Galenas su nepaprastu militariniu talentu nustebino visus užsieninius karo tėmytojus ir žurnalistus. Jie tuojau sukūrė legendą, kad generolas Galenas yra anūkas garsiojo maršalo Blucherio, kuris garsiame Waterloo mūšyje sumušė Napoleono armiją. Tačiau žurnalistai smarkiai apsiriko, nes su jais reikalą turėjo ne koks maršalo ainis, bet anūkas vergo, kuriam šią pavardę netyčiomis paliko senai miręs vienas Jeroslavlio dvarininkas, kitaip sakant, po generolo Galeno pseudonimu žurnalistus prigaudinėjo Sovietų karžygis Vasilius Blucheris.

Pamokė Kiniškus Generolus

Vasilius Blucheris atlikęs savo pareigas Kinijoj, 1927 metais sugrįžo į savo tėvynę. Čia vėl atsistojo prie savo pareigų. Japonai nesiliovė užpuldinėję Sovietų rubežių. Štai jie 1929 metais nusisamdė kiniškus generolus, su svetima armija nutarė patikrinti Sovietų galią. Prasidėjo iš Mandžūrijos dažni užpuolimai ant Sovietų sargybų, o pagaliau ir didysis susirėmimas. Užpuolikams teko ir vėl susidurti su Blucheriu. Šį kartą Blucheris po savo asmens komanda padarė operaciją ir suėmė generolo Liang vadovaujamų 10,000 kareivių, 500 karininkų, daugybę kanuolių, bombosvaidžių, kulkosvaidžių, šautuvų ir kitokios amunicijos.

Už šį pasižymėjimą specialė Tolimųjų Rytų Armija apdovanota Raudonosios Žvaigždės ordinu ir pavadinta "Speciale Raudonosios Vėliavos Tolimųjų Rytų Armija."

Ši armija šiais metais davė kitą skaudžią pamoką socialistinės šalies neprieteliams ir parodė pasauliui, kad kas norės pakenkti darbininkų tėvynei ir pasaulio taikai, tas turės reikalo su liaudies sūnum, užsigrūdinusiu eilėje kovų ir Lenino-Stalino partijoje—maršalu Vasilium Blucheriu.

Iš Spaudos Biuletinio

Darbininko Akim Žiūrint

Čemberlenas užsispyrė Hitlerio norus būtinai patenkinti.

Tą, žinoma, pridengia taikos obalsiu.

Girdi, del tokios mažos Čekoslovakijos kariauti neapsimoka. Tegul jis pasiima, kiek jam reikia, bile tik mums nereiks kariauti.

* * * * *

Panašiai buvo kalbama laike Italijos užpuolimo ant Etiopijos.

O ar Italijai to užteko? Ar ji pasisotino Etiopija?

Kraujas Etiopijoj dar neišdžiūvo, o Italija suleido nagus į Ispanijos kūną.

* * * * *

Kaip dabar paaiški, tai Hitleris Čemberlenui pastatė šiuos reikalavimus:

1) Atiduoti Vokietijai sudetus.

2) Priversti Čekoslovakiją panaikinti sutartį su Sovietų Sąjunga ir Francija.

3 Priversti Čekoslovakiją uždaryti Komunistų Partiją.

4) Priversti Čekoslova k i j ą vesti Vokietijai draugingą politiką.

* * * * *

Nežiūrint to, kad tie reikalavimai neteisėti ir siekia Čekoslovakijos sunaikinimo, visgi Anglijos ir Francijos ministerių kabinetai su jais sutiko ir nutarė spausti, kad jie būtų išpildyti.

Tai begėdiškiausias darbas. Tokios begėdystės turbūt nepapildė dar nei viena demokratinė valdžia.

Ir kokią teisę Anglijos ir Francijos valdžios turi reikalauti iš Čekoslovakijos išpildyti Hitlerio reikalavimus?

* * * * *

Tiesa, Anglijos ir Francijos ministeriai žada sudaryti Francijos, Anglijos, Vokietijos ir Italijos bloką ir tolimesnį Čekoslovakijos grobimą sulaikyti.

Bet kas gali pasitikėti tuo bloku, kuris dabar nori atimti iš Čekoslovakijos gamtines fortifikacijas ir atiduoti Hitleriui vartus į rytus?

Jei dabar Anglija su Francija stoja talkon Hitleriui, kas gali užtikrinti, kad jos nestos paskui?

Kad Hitlerio prižadais negalima tikėti, tai jau aišku. Jis jau sulaužė visas sutartis.

* * * * *

Musolinis garsiai sušuko už plebiscitą visoj Čekoslovakijoj, kad duoti visoms mažumoms pareikšti savo norą, kam jos nori priklausyti.

Tur būt jis užmiršo, kad tuomi obalsiu remiantis reiktų skelbti plebiscitą ir Etiopijoj ir kitose kolonijose.

Tačiau nemanykit, kad Musolinis sutiktų su plebiscito skelbimu Etiopijoj, Libijoj ir kitur.

* * * * *

Anglija, kuri reikalavo plebiscito sudetų krašte, niekaip nesutiktų leisti plebiscito Palestinoj, Indijoj ir kitose kolonijose.

Kada arabai nori atsikratyti Anglijos režimo, tuomet Anglija žiūri visai kitaip.

Bet kada Hitleris nori užkariauti visą Čekoslovakiją, tuomet Anglija šaukia už plebiscitą.

* * * * *

Ir Lenkijos šlėktos užgiedojo, kad dalis Čekoslovakijos turi būti prijungta prie Lenkijos.

O kad 8 milijonai ukrainų kenčia po Lenkijos letena; kad Vilniaus kraštas kenčia po Lenkijos šlėktų režimu,—ponai nenori nei užsiminti.

* * * * *

Kad Ispanija nėra vokiška, kad Kinija nėra japoniška,—visi gerai žinome.

Bet kuomet Italija, Vokietija ir Japonija prieš tas šalis veda karą, kad užgrobti, tai nei Anglijos, nei Francijos ministerių kabinetai nesusirinko nei karto.

O kuomet pajuto, kad Čekoslovakija žada gintis,—jie sujudo.

* * * * *

Bet Čekoslovakija prieš tokias neteisybes nesilenks.

Su Čekoslovakija viso pasaulio darbo žmonės.

Šalin rankos nuo Čekoslovakijos!

J. Yla

Lietuvoje

VAIZDELIS IŠ VIESULO NUSIAUBTŲ UŽPALIŲ APYLINKIŲ

Užpaliai.—Jau nuo liepos mėnesio pabaigos užpališkiai ūkininkai laukė lietaus. Tuo metu, kai kitose Lietuvos dalyse pasitaikydavo smarkaus lietaus, ši sritis tegaudavo tik po keletą lietaus lašų, o vanduo nuo kaitros taip greitai nuėjo, kad jau nuo pusės rugpiūčio mėnesio retas ūkininkas turėjo šulnyje vandens, o kūdrose—ką jau bekalbėti. Gyvulius girdyt tekdavo vesti net už kilometro. Ypač vandens stoka ūkininkai pradėjo skųstis, kai prireikė merkti linus.

Rugpiūčio 25 dieną 17 valandą dangus apsidengė juodu su baltais protarpiais debesimi. Netrukus pradėjo kristi stambūs vandens lašai. Tačiau lietus gana greitai nustojo.

—Jau ir po lietaus!—liūdnai skundėsi ūkininkai, manydami, kad daugiau lietaus nebebus.

Maždaug praslinkus 3 minutėm po lietaus, pradėjo ūžti vėjas. Jis pradėjo sukti stogus, nešioti laukuose pasilikusius javus. Netrukus gi vėjas, rodos, įgavęs naujos jėgos, nepaprastai sustaugė, suūžė, kaip nepaprastas slibinas ir pradėjo virsti namai ar skirtis stogai. Kartu pradėjo kristi ledai.

Toks viesulo siautėjimas tęsėsi apie 7 minutes, tačiau lietaus, kaip ir nebūta.

Išeiname apsidairyti viesulo padarinių. Metam žvilgsnį į mišką—ogi miškas, kaip dalgiu iškirstas. Epušių viršūnės nuneštos į dirvas už 50 metrų. Ant kalnelio matyt visai sugriuvusių trobesių, daugiausiai klojimų.

Kitų pastatų matyt sugniužę, arba gulį žemėje stogai.

Užeiname pasišnekėti. Viduje visos moteriškės verkia. O mums šeimininkas aiškina:

—Laimė dar, kad pirkios nenunešė. Tvartą reikės iš naujo grebestuoti. Bet iš kur paimti stogui kūlių?

Susitinkam daugiau žmonių. Kiekvienas, pertraukdamas kitą, pasakoja savo išgyventus įspūdžius.

—Mano mergiotė ėjo iš klojimo pirkion, tai kai pačiupo ją viesulas ir nunešė tvenkinin. Paskui žiūriu—ateina purvina. Ir mane patį buvo pritrenkę prie žemės. Tai žinot, rezgines žolės privariau, vis kabindamasis žolėn, kad nenuneštų!

—Mano arkliai atbėgo prie namų ir žvengė . . .

—Ale sode, tai net balta nuo obuolių. Ant šakų, gal jau neliks nei vieno.

—Kas tie obuoliai!—pertraukia kitas,—mano 3 grušnias nuskėlė, o 1 grušnią ir 2 obelas nulaužė . . .

Einam į Užpalių pusę. Štai, guli sugriautas visai naujas klojimas, mediniu stogu. Susitinkam žmogų, einantį iš miestelio.

—Dievulėli tu mano, kaip gyvas neatmenu tokių vėjų. Sako, važiuojant nuo Pilvelių, vieškelis užverstas medžiais. Mieste, tai elektros stulpai drypso . . . Mat, buvo supuvę.

Grįždami randame naujus būrius bešnekučiuojančius:

—Ak, gerai dar, kad ne ugnis,—verkšlena moteriškė.

Trumpis

KAUNO AUTOBUSAIS VAŽINĖJA DAUG NESAŽININGŲ KELEIVIŲ

Kaunas.—Kauno miesto taryba nesenai nutarė, kad važiuojant miesto susisiekimo autobusais, keleivis turi pirkti bilietą tuoj įsėdęs į autobusą, nelaukdamas kieno nors raginimo. Tačiau ne visi šios tvarkos laikosi; kai kurie keleiviai vengia bilietus pirkti, konduktorius ir kontrolierius klaidina turį nuolatinius ar papigintus bilietus, o patikrinus pasirodo, kad jų visai neturi arba turi negaliojančius, netinkamus del įvairių ištrynimų, perdirbinėjimų ir kitko. Tokius keleivius Kauno miesto burmistras gali bausti ligi 100 litų.

Už panašius nusižengimus paskutiniu metu yra nubausta nemaža keleivių.

DEGINA MIŠKUS

Panevėžys. — Rugpiūčio 15 dieną Pandėlio valsčiuj, Biržonių kaime, piliečio Jono Žiaugros miške kilo gaisras. Mat kažkas padegė krūvą sausų pušinių šakų, nuo kurių užsidegė ir miškas. Kadangi visą laiką buvo giedra ir miškas buvo išdžiūvęs, tai gaisras greit apėmė didelį plotą. Nuo gaisro galėjo užsidegti ir pamiškėje stovėjęs Peldžiaus klojimas. Išdegė nemažas plotas Žiaugrų nuovados miško. Manoma, kad miškas buvo padegtas iš keršto.

BIJODAMA BAUSMĖS IR NEGARBĖS NUSIŽUDĖ MERGINA

Vabalninkas. — Rugpiūčio 19 dieną Vabalninke buvo tardoma Gronskaitė Antosė, 25 metų amžiaus, Uoginių kaimo gyventoja. Gronskaitė slapta iš bonkutės išgėrė valyto korbolio. Dr. Vasiliūnienė tuojau suteikė medicinos pagelbą, bet Gronskaitė neatgavusi sąmonės mirė.

Gronskaitė prieš nekurį laiką buvo pastojusi ir nesenai nelaiku gimdė. Spėjama, kad buvo padariusi abortą. Pagimdžiusi naujagimį nužudė ir sakė, kad jis gimęs negyvas. Bet vedant kvotą, viskas paaiškėjo ir matydama, kad neišsisuks, bijodama bausmės ir negarbės, nusižudė.

"BIRUTĖS DAINA" JAU SUDAINUOTA

Kaunas.—Prieš kurį laiką režisorius Dauguvietis ir vienos Austrijos filmų bendrovės režisorius sumanė sukti pirmąją lietuvišką filmą ir pavadinti "Birutės daina." Dauguvietis tai filmai parašė scenerijų, o Žibas vieną sceną tos filmos jau buvo nufilmavęs. Tuo viskas ir pasibaigė, nors filmos sumanytojai buvo pasižadėję filmą pabaigti apie šių metų lapkričio mėnesį.

"Birutės daina" buvo numatyta sukti Vienos studijoj, bet, vokiečiams užėmus Austriją, visas reikalas apsivertė aukštyn kojomis. Jos sumanytojai dabar aiškina, kad lietuviškos filmos taip pat negalima sukti Lenkijos filmų studijoj, nes lenkai tuoj prašo įvairių kompensacijų, kaip tai leisti jų aktoriams atvykti į Kauną gastroliuoti ir panašiai. Vokietijoje lietuviškos filmos negalima sukti del to, kad jie patys nori filmą cenzūruoti ir jos sukimą prižiūrėti. Be to, brangu. Francijoj — negalima gauti vietos, o Švedijoj—brangiai ima. Čekoslovakijoj taip pat negalima. Taigi del įvairių priežasčių "Birutės daina" sudainuota.

BIRŠTONAS NEGALI ATSISKIRTI SU BUVUSIU KLEBONU

Birštonas. — Apie penkerius metus Birštono parapijos klebonu buvo kunigas Cibulskis, kuris be pastoracijos reikalų laikydavo vasarotojus ir buvo užsiėmęs kitu bizniu. Nors Cibulskis iš Birštono iškeltas pavasarį, tačiau parapijos namuose jo valgykla tebeveikia ligšiol. Iš Kalvių Cibulskis siunčia į Birštoną maisto produktus, o čia jo patikėtinė šeimininkauja. Bet toji patikėtinė bešeimininkaudama su kun. Cibulskiu smarkiai susipyko, taip susipyko, kad padėtis privedė prie viešų muštynių. Tai buvo rugpiūčio 31 dieną.

Cibulskis iš vakaro su zakrastijonu atvažiavo į Birštoną ir apsistojo pas patikėtinę (pas dabartinį kleboną Cibulskis neina, nes piktuoju su juo). Valgyklos šeimininkė pradėjus Cibulskiui išmėtinėti, kad jį jau dvylika metų kunigui kai jautis dirba, nieko už tai negaudama. O dabar Cibulskis statąsis naujus namus Kaune ir juos galįs užrašyti savo broliui ar brolio sūnui, todel griežtai pareikalavo namus užrašyti jai.

Cibulskis atsikalbinėjęs, kad namai įkeisti bankui ir jis negalįs niekam užrašyti. Šeimininkė grąsino jį pražudyti, jeigu jis jai namų neužrašysiąs.

Kadangi Cibulskis neprižadėjo šeimininkei užrašyti namų, tai pastaroji pagrąsino neduoti pajamų iš valgyklos. Tuomet Cibulskis atsikėlė anksti rytą ir iš šeimininkės pedėjėjos paėmė 200 litų ir slapta valgyklą apleido; skubėjo pėsčias į miestelį ant kalno, kur zakrastijonas laukė su vežimu.

Bet ant kalno pasivijo ir jo šeimininkė. Čia, prie kalvės, įniršusi moteris puolė kunigą Cibulskį, išvarė jį iš vežimo į ravą ir pradėjo mušti. Cibulskis gynės. Zakrastijonas sėdėjęs vežime, laikėsi pilno neutralumo. Kunigas su moterimi mušėsi apie valandą laiko. Abu susidraskę, susibraižę, apsikruvinę.

Šeimininkė iš kovos lauko grįžo su mėlynėmis ir sužalota viena ranka. Nuskriaustoji išvyko pas vyskupą su skundu.

Birštone apie šias kun. Cibulskio muštynes su šeimininke tik ir kalbama, juo labiau, kad Birštonas jau yra išgarsėjęs del liūdnos vieno kunigo istorijos su moterimi.

ILGAS FANATIKŲ KERŠTAS

Marijampolė. — Marijampolėje gyveno turtingas žydas, kurio duktė studentė įsimilėjo į vieną darbininką lietuvį (kataliką), perėjo į katalikų tikėjimą ir slapta prieš tėvų valią su tuo kataliku prieš trejetą metų susituokė. Kadangi merginos tėvai buvo fanatiškai religiški, tai ištekėjusiai už kataliko savo dukteriai ne tik nieko nedavė, bet dargi iškėlė jai baudžiamą bylą, neva už tai, kad ji, apleisdama tėvų namus, pasisavinus ir išsinešus kai kuriuos tėvų daiktus, žodžiu, apsivogus. Tačiau teisme paaiškėjo, kad kaltinamoji pasiėmus tik jai priklausomus daiktus. Teismas ją išteisino. Be to, kaltintojams reikalaujant į susitaikymo rezoliuciją buvo įrašytas jos vyro pasižadėjimas, kad juodu nesivers prekyba, ypač Marijampolėje.

Pagal gerą žydų paprotį, vos gimusiai kaltinamajai banke buvo atidaryta einamoji sąskaita ir tėvai dėjo pinigus. Ligi merginai ištekant, indėlis užaugęs iki 15 tūkstančių litų, kuriuos mergina ir išsiėmė. Jaunavedžiai persikėlė į Kauną ir Žaliajame kalne atidarė parduotuvę.

Nesenai merginos tėvas mirė. Prieš mirsiant savo turtą, 150 tūkstančių litų vertės, padalino (testamento kelių) tarp sūnaus, studijuojančio Anglijoj, dukters gimnazistės ir žmonos; ištekėjusiai savo dukteriai tyčia užrašė 10 litų.

Kadangi perkrikštės vyras turi prekybinį patyrimą ir išsilavinimą, tai jis Marijampolėje gavo vienos užsieniškės firmos atstovybę, su 5-600 litų mėnesinio atlyginimo; gavęs paskyrimą jau rengėsi išvažiuoti į savo paskyrimo vietą. Bet Kaune gyvenąs foto reikmenų parduotuvininkas, perkrikštės tetėnas, parašė ir nusiuntė firmos centrui skundą, kad jų atstovas neturįs teisės verstis prekyba, esąs blogos reputacijos žmogus, ir jeigu jis būsiąs atstovu, tai žydai iš tos firmos nieko nepirksią.

Skundėjas kenkimo tikslą pilnai pasiekė—firma atsakė vietą.

ATSISAKO GABENTI AMUNICIJĄ FRANKUI
Jūrininkai Norvegijos laivo S. S. Titanian atsisakė būti ant laivo, kuomet jis Baltimorės mieste buvo prikraunamas kariška medžiaga del Franko. Vietoj to, jūrininkai prisidėjo prie jūrininkų amerikoniško laivo, kuris veš Ispanijos lojalistams maistą ir drabužius.

Kas Įvyks Jei Vokietija Puls Čekoslovakijos Respubliką

Rašo Pulkininkas Stanislavas Jesteris
Čekoslovakijos Generalinio Štabo Narys, Militarinės Akademijos Pragoj Profesorius

Atsitikime karo prieš Čekoslovakiją, Vokietija, turėdama prieš akis tris frontus—Francijos-Anglijos (vakarinį) frontą, Čekoslovakijos-Lenkijos-Sovietų Sąjungos (rytinį) frontą ir Italijos-Jugoslavijos (pietinį) frontą—stengsis, iš vienos pusės, kiekvieną iš tų frontų sudemoralizuoti politiniai, o iš kitos pusės—dominuoti juos militariniai. Ištikrųjų, Vokietija turės tik du frontus: vakarinį frontą, Franciją, ir rytinį frontą, Čekoslovakiją ir Sovietų Sąjungą.

Jeigu šiandien nebūtų oro armijų, 1914 metų Šiliefeno planas su nauju priedu būtų pakartotas: puolimas vakaruose ir apsigynimas rytuose.

1914 metais Austrija ir Hungarija norėjo nubausti Serbiją, bet Rusijos įsikišimas Serbiją pavertė antros rūšies veiksmų scena. Nes Austrijai ir Hungarijai Rusijos frontas virto principiniu operacijų teatru; mat iš šios pusės į imperiją veržėsi galingos jėgos.

Oro jėgų atsiradimas, tačiau, žymiai pakeitė pirmiau buvusias sąlygas. Žemės jėgų puolimas suteikia naujas bazes del oro jėgų. Čekoslovakija, kuri įsikiša į Vokietiją kaip koks kylis, suteikia labai gerą orinio apsigynimo bazę, gulinčią stačiai Vokietijos viduryje. Todel, kas liečia žemės jėgas, dabartinis rytinis frontas Vokietijai netoks pavojingas (Čekoslovakijos armija silpna, o Sovietų Sąjungos toli), bet kas liečia oro jėgas, visai priešingai. Todel klausimas "orlaivionešio" Vokietijos širdyje turi būti išrištas pirm pradedant operacijas ant žemės.

Vokietijos generalinis štabas stengsis kaip galint greičiau užgriebti orlaivių bazes vidurinėj Čekoslovakijoj pirm dviejų koalicijų armijų susitikimo. Čekoslovakijos generalinis štabas, iš kitos pusės, stengsis priešintis pirmiems puolimams ant orlaivių bazių vakariniame distrikte—tai yra laimėti laiką.

Geras Apsigynimas

Mes žinome, iš Didžiojo Karo patyrimų, kad gerai organizuotas apsigynimas gali atsilaikyti prieš dvigubai stipresnį puolimą.

Tuo laiku didesnės taktikinės vienutės nebuvo aprūpintos tokiais gerais automatiniais įrankiais, kaip šiandien. Jeigu įsikasus žemėj galima pasekmingai atsilaikyti prieš dvigubai stipresnes jėgas, todel pro fortifikacijas prasimušti reiktų daugiau, negu dvigubai stipresnių jėgų. Puolimas ant tokių fortifikacijų be gero prisirengimo negalimas.

Čekoslovakija, būdama pusiau apsupta Vokietijos, buvo priversta išrišti visą eilę labai komplikuotų apsigynimo problemų:

1) Ji turi atsilaikyti prieš staigius užpuolimus ant žemės ir iš oro.

2) Atlaikius staigius užpuolimus ant žemės ir iš oro, ji turi apsisaugoti nuo naujų puolimų ant žemės ir iš oro, nes nauji puolimai pakrikdytų jos mobilizacijos planus.

3 Laike kariuomenės koncentracijos, kurią jau saugotų sąjungininkų oro jėgos, Čekoslovakija privalo būti tikra, kad jos žemės jėgos nebūtų padalintos ir kad jos kariuomenė Bohemijoj ir vakarinėj Maravijoj neapsupta ir neatkirsta nuo Slovakijos.

Tamprūs Ryšiai

Nors Čekoslovakija gali pašaukti į kariuomenę kiekvieną tinkamą vyrą, vistiek gali pasitaikyti, kad mobilizacija gali būti pradėta pervėlai, delko Vokietijos jėgos suspės rytinę Bohemiją atskirti. Delto Čekoslovakijos armijos vadovybė pasistatė sau už pareigą išlaikyti ryšius tarp vidurinės ir rytinės komandų.

Tam tikslui pagal šiaurinį ir pietinį Maravijos rubežių buvo pastatytos tvirtos fortifikacijos. Šios fortifikacijos galės išlaikyti sąvaites, ne tik dienas.

Kiti frontai taip gerai fortifikuoti, kad jie gali išlaikyti iki bus įvykdyta mobilizacija ir koncentracija. Fortifikacijos taip įrengtos, kad jos gali tarnauti armijai kaip pagelbos taškai.

Tokiu būdu, kaip 1914 metais Francijos fortifikacijos prie Marno apsaugojo rytinį Francijos armijos sparną, taip Čekoslovakijos Maravijoj ir rytinėj Bohemijoj apsaugos Čekoslovakijos armijos šoną ir užpakalį nuo atakų iš vakarų.

To pasekmės bus tokios, kad šiuo laiku Čekoslovakija, kartu su savo sąjungininkais, bus atsiekus viršenybės ore.

Viršenybė Ore

Paskutiniausi Vokietijos apskaičiavimai duoda Francijai 5,000 orlaivių; Čekoslovakijai—1,400; Sovietų Sąjungai—9,000. Tokiu būdu galima sakyti, kad Čekoslovakijai į pagelbą pribus apie 3,000 Sovietų Sąjungos orlaivių. Kadangi vidutinis moderniškas bomberis beveik atstoja vieną toli šaunančią kanuolę, reiškia tie orlaiviai bus mums labai didelė pagelba kovoje.

Remiama fronto fortifikacijų ir galingų sąjungininkų oro jėgų, Čekoslovakijos armija taip manevruos, kad tik jos neapsuptų. Tą atlikti padės kalnuotas šalies charakteris.

Daugelyje distriktų yra gamtinių painiavų, kurias fašistams pereiti bus labai sunku, o kur to nėra, tenai yra įrengtos fortifikacijos.

Vokietijos Apskaičiavimai

Del jums suprantamų priežasčių, suteikti jums tikrų davinių apie mūsų jėgas aš negaliu. Bet aš jums paduosiu skaitlines, paimtas iš Vokietijos armijos laikraščių. Sulyg vokiečių specialistų, mūsų armija taikos metu siekia 180,000. Paskelbus mobilizaciją, mūsų armiją esą galima pakelti iki 1,500,000 lavintų kareivių. Sulyg tų pačių šaltinių, mūsų jėgos ant žemės esančios padalintos į septynius korpusus, apimančius 15 divizijų pėstininkų, dvi kalnų brigadas, keturias brigadas kavalerijos, vieną brigadą tankų, vieną brigadą artilerijos, vieną brigadą iš dviejų pulkų oro jėgų, prie to pridedant dar penkis neprigulmingus oro jėgų pulkus. Dauguma Vokietijos ekspertų sutinka, kad mes galėtume pastatyti 40 gerai apginkluotų divizijų.

Čekoslovakijai teko 75 nuošimčiai senosios Austro-Vengrijos imperijos industrijos. Didžiajame Kare, mūsų industrija aprūpino armiją iš 90 divizijų. Todel šiandien mes galime aprūpinti ne tik 40 mūsų divizijų, bet dar mažiausia 30 divizijų mūsų sąjungininkų. Daleiskime, kad priešas tam tikrą dalį sugadins arba ir užgriebs, tačiau dar liks užtektinai del aprūpinimo didelės armijos.

Mūsų Armija Gerai Apginkluota

Pagelba toli siekiančio valstybės apgynimo įstatymo, laike karo valdžia paims savo žinion visas industrijos šakas, reikalingas apsigynimui. Kas liečia maistą, mes turime užtektinai javų, mėsos, cukraus ir alkoholio. Aliejaus galime lengvai atsigabenti iš Rumunijos.

Pereitame kare pasirodė, kad 30.5 Skodo išdirbystės kanuolės yra geresnės ir už pagarsėjusias 42 cm. vokiečių kanuoles, vadinamas Big Bertha kanuolėmis. Ačiū gerai industrijai, mūsų armija geriausiai apginkluota visoj Europoj. 1935 metais lengvieji mūsų kulkosvaidžiai, vadinami Bren kulkosvaidžiais, buvo importuoti į Angliją.

Vokietijos armijos laikraščiai nurodo, kad mes turime 400 martyrų, 1,500 lengvų lauko kanuolių ir 600 sunkiųjų kulkosvaidžių, taipgi arti 400 tankų, gamintų mūsų fabrikuose. Mūsų industrija pagamino ne tik lauko įrankius, bet ir oro įrankius. Sulyg vokiečių davinių, vasario mėnesį mes turėjome jau 1,350 orlaivių.

Visi mūsų šalies piliečiai mato pavojingą mūsų poziciją. Bet jie tiki į galutiną pergalę; nes galutina pergalė visuomet būna toj pusėj, kur yra stipriausi batalijonai. Gi stipriausi batalijonai yra mūsų sąjungininkų pusėj.

Moteris Policijantė
Moteris policijantė Jeruzalimo mieste ieško paslėptų sprogstamų medžiagų, kadangi šioj vietoj kiek laiko atgal buvo įmesta bomba į autobusą.

Sudetų Su Čekoslovakais Bendradarbiavimo Istorija

Buvusios Austro-Vengrijos dalyje, kur per daugelį metų žydėjo Hapsburgų viešpatavimas, 1918 metais, spalių mėnesyje, įsikūrė Čekoslovakijos respublika. O sekančiais metais, tai yra 1919 metais, dabartinis Čekoslovakijos prezidentas Benešas, tuo metu buvęs užsienių reikalų ministeriu, paskelbė kraštutiniai liberalinį rėžimą, panašų į Šveicarijos tvarką.

Tų pat metų rudenyje buvo pasirašyta garsioji St. Germain sutartis. Pagal šią sutartį Čekoslovakijai pripažinta Bohemija, Moravija, Slovakija ir dalis Silezijos.

Į naujos respublikos rėmus pateko ir virš trijų milijonų sudetiškose apylinkėse gyvenusių vokiečių. Šie vokiečiai tuo laiku dalinosi į tris politines grupes: aktyvistus—pritariančius kooperacijai su čekais, negatyvistus—priešingus kooperacijai, ir socialdemokratus — atstovaujančius darbininkus.

Tai buvo neblogas politinis atsinešimas linkui naujos respublikos. Pavyzdžiui, 1925 metų parlamento rinkimuose aktyvistai gavo daug daugiau balsų, negu negatyvistai, kurie irgi turėjo didelį skirtumą nuo dabartinių nazių. Sekančiais metais aktyvistai visiškai atsistojo valdžios pusėn, o 1929 metais juos pasekė ir vokiečiai socialdemokratai. Pasisukimas valdžios pusėn buvo toks didelis, kad tais pačiais metais negatyvistai (vėliau pasivadinę sudetų nacionaliais socialistais—naziais) parlamente laimėjo tiktai aštuonias vietas iš sudetams skirtų 62 vietų.

Bet visą dalyką pablogino užėjęs ekonominis krizis, kuris smarkiai palietė industrines sudetų apylinkes. O dar didesnis sukrėtimas pasidarė 1935 metais, kada Vokietijoj įsigalėjo Hitleris. Šiuo laiku buvusi nežymi nazių partija išsirinko vadu buvusį bankos raštininką ir gimnastikos instruktorių Konradą Henleiną. Eekonominis krizis naziams pagelbėjo ant tiek išsipopuliarizuoti, kad 1935 metų rinkimuose jie gavo 1,250,000 balsų ir vietoje buvusių aštuonių atstovų pravedė į parlamentą 44 atstovus.

Nuo to laiko smarkiai pradėjo trūkti koorperacija su Čekoslovakijos valdžia ir atsirado reikalavimas savivaldos. 1936 metų pabaigoj prezidentas kreipėsi į aktyvistus, kad jie patiektų oficialį pareiškimą, ko reikalauja vokiečių mažuma, ir kvietė prie kooperacijos, bet naziai-negatyvistai nuo kooperacijos atsisakė.

Netrukus, 1937 metais, vasario mėnesyje, Čekoslovakijos valdžia aplaikė reikalavimus. Valdžia visuose reikalavimuose padarė nuolaidas, o atsisakė tik nuo parlamentarinių komitetų, konstitucijos ir prievarta vokiečių kalbos naudojimo. O spalių mėnesyje Henleinas pareikalavo autonomijos. Nuo to laiko Berlynas pradėjo prieš Čekoslovakiją griežtą kampaniją, kuri privedė prie šio pavasario krizio ir dabartinių kruvinų susirėmimų.

Kriziui paaštrėjus, naziai apleido lengvatų klausimą ir atvirai reikalauja inkorporavimo į reichą. Iš kitos pusės vokiečiai socialdemokratai bei komnuistai stoja už respubliką.

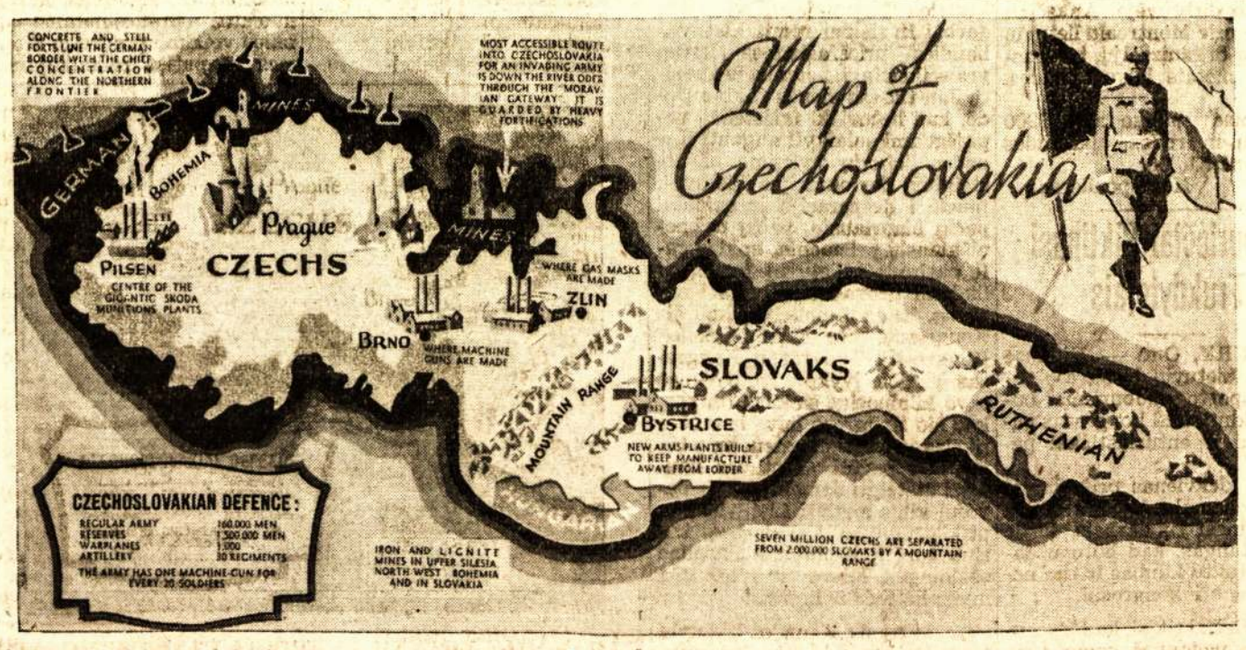

DELKO VOKIETIJOS FAŠISTŲ SEILĖS VARVA
Tai Čekoslovakija, del kurios naziai varvina seiles. Mat Čekoslovakijoj yra labai turtingų mainų, gerų amunicijos fabrikų, iš Čekoslovakijos labai patogu pasiekti Rumunijos aliejaus laukus. Tamsiai atžymėti pakraščiai reiškia Sudetų teritorijas. Tarp Vokietijos ir Sudetų rubežius atžymėtas dideliais kalnais, kurie skaitomi gamtinėmis Čekoslovakijos fortifikacijomis. Jeigu Hitleriui pavyktų tas fortifikacijas paimti, tuomet jam būtų lengva žygiuoti net iki Juodųjų jūrų.

Pasekmingas Antrojo Kanados Lietuvių Kongreso Parengimas

Rugsėjo 4 d. vakare, Mount Royal Viešbučio puošnioj, erdvioj ir patogiai įruoštoj pasilinksminimų salėje, vadovybėje Kanados Lietuvių Komiteto Lietuvos Liaudžiai Ginti, įvyko Antro Kanados Lietuvių Kongreso užbaigtuvių parengimas.

Nors šio, į naują vietą perkelto parengimo garsinimui ir atmušimui gandų, būk policija neleidus kongresą ir parengimas neįvyks, turėta tik apie 12 valandų, bet vistik susirinko apie 600 Montrealo lietuvių.

Parengimo programos vedėjui J. Lesevičiui atidarius parengimą ir apibudinus tas sąlygas, kuriose įvyko šis parengimas bei tinkamai atrekomendavus kongreso kenkėjus lietuviškus fašistus kaipo skundikus ir Lietuvos liaudies ir Nepriklausomybės priešus, buvo perstatytas Montrealo Lietuvių **Jaunimo Choras** sudainuoti.

Choras uždavinį atliko puikiai, ką liūdija tas, kad po trijų dainų publika nė nemanė jį paleisti iš estrados. Sudainavus ket virtą dar labiau publika "užsiagitavo," kad net užmiršo, jog be pertraukos ištisas valandas, vargu, ar kas galėtų dainuoti. Plojimai, šauksmai ir net bildesys tęsėsi keletą minučių. Choristai prižadėdami ateityje neužmiršti dar geriau palinksminti montrealiečius apleido estradą su lygiai pakilusiu ūpu kaip ir meną mylinti publika. Po to sekė kiti programos punktai.

Sąjungos už Taiką ir Demokratiją Montrealo Lietuvių Komiteto pirmininkas P. Joneliūnas išstoja ir išreiškia tinkamą pasveikinimą, pagerbimą ir įvertinimą herojiškam kovotojui P. Bepirščiui, tik ką grįžusiam iš Ispanijos priešfašistinių kovų lauko. Jis pakviečia jį pakalbėti. Publika sukyla . . . Ploja . . . Saliutuoja . . . Kaip bematant kovotojas ir ant estrados. Jis rimtu veidu stoja prieš publiką su iškelta kumštimi, kovotojo sveikinimo ženklu . . . Po kiek laiko publika aprimsta. Prasideda kovotojo pranešimas: Kalba lėtai, atžymėdamas antifašistinių kovų pasisekimus, nusišypso. Jis sulyg savo išsilavinimo perduoti įgytas žinias, gana aiškiai ir užtektinai vaizdžiai atpasakojo tuos įvykius, kuriuos jam teko pergyventi Ispanijos priešfašistinių kovų lauke. Iš jo kalbos, tartum, matai prieš savo akis tą būtiną reikalą daugiau ir nuoširdžiau remti Ispanijos lojalistus. Baigia kalbą atžymėdamas, kad: "Jeigu lojalistai gaus jiems reikiamus ginklus, tai karas tuoj baigtas" ir kad "Ispanijos liaudies kovos prieš fašizmą, tai visų darbo žmonių reikalais".

Po drg. P. Bepirščio kalbos sekė gražus meniškas programos gabalas, kurį išpildė jau atsižymėjusi šokikė ir praktikuojanti muziką jaunuolė Z. Juškevyčaitė. Ji gražiai pašoko, vėliau paskambino gitara, už ką publika ir parengimo rengėjai reiškia daug dėkingumo.

Programos vedėjas pakviečia tarti po keletą žodžių tolymesnių kolonijų kongreso delegatus. Pasirodo estradoje J. Morkūnas, winnipegietis. Jis minėdamas Winnipego lietuvių vieningą antifašistinį veikimą kviečia panašiai ar dar vieningiau veikti ir kitų kolonijų lietuvius. Po jo išstoja miškų darbininkų delegatas S. Zostautas, iš Kapuskasingo. Jis vaizdžiai apibudina miškų darbininkų antifašistinį veikimą. Įdomu, kad jie del pasitarimo kaip vesti antifašistinis darbas keliauja net po desėtkus milių, kad susieiti su draugais.

Pakviečiamas pakalbėti torontiečių delegacijos vardu Paulius. Jis trumpoje bet turiningoje kalboje kviečia dar prie vieningesnio veikimo prieš fašizmą Lietuvoje ir čia pat Kanadoje.

Tarp kalbėtojų išpildomi meno mėgėjų meniški dalykėliai. Sesutės Juraitytės sudainuoja duetų; Juškevičaitė paskambina gitara; E. Juraitienė su A. Kisieliene ir S. Minotaitė su A. Kilikevičienė sudainuoja duetų, kas publikai labai patinka, už ką ji dėkoja smarkiais ir ilgais aplodismentais.

Pakviečiama pakalbėti K.L.K. L.L.G. iždininkas ir Naujojo kongrese išrinkto Komiteto narys M. M. Mašnickas. Jis kalbėjo trumpai, agitaciniai ir girtinai antifašistiniai. Jo kalba per keletą kartų buvo perkirsta audringais plojimais.

Programos vedėjas atsišaukė aukų dėl antifašistinio veikimo ir dėl paramos Lietuvos priešfašistiniams kaliniams. Rėmėjai gausiai parėmė suaukodami $129.25.

Kviečiama pakalbėti kaimyninės valstybės L.D.S. prezidentas ir broliškas delegatas R. Mizara. Jis kaip prityręs kalbėtojas, visuomeninkas ir rašytojas tinkamiausiai perstatė ko siekė fašistai skųsdami policijai kongresą, ir apibūdino mūsų kongreso užbrėžtus planus del Lietuvos liaudies ir Nepriklausomybės gerovės. Jo apie valandos kalba buvo su didžiausiu įdomumu išklausyta, kuri buvo dažnai palydima audringais plojimais.

Po R. Mizaros kalbos patiekė protesto rezoliuciją, reikalaujančią paliuosuoti Lietuvos priešfašistinius kalinius, kuri priimta vienbalsiai del pasiuntimo A. Smetonai Lietuvon.

Parengimas baigtas masiniai sudainuojant Lietuvos himną.

Reporteris

STATO TILTĄ FAŠISTAMS APŠAUDANT
Ispanijos respublikos armijos inžinierių korpuso nariai stato pontoninius tiltus skersai Ebro upę, nors tuo pačiu laiku fašistai juos smarkiai apšaudo. Šių inžinierių didvyriškumas generolo Miachos buvo tinkamai įvertintas.

Lokaliniams Kanados Lietuvių Komitetams ir Demokratinio Nusistatymo Organizacijoms

Antras Kanados Lietuvių Kongresas, kuris atsibuvo rugsėjo 3 ir 4 dd., š. m., puikiai praėjo, nežiūrint Smetonos žvalgybininkų ir visokio plauko tipų bandymo Kongresą išardyti. Apie tai buvo jau plačiai rašyta spaudoj ir čia nėra reikalo kartoti. Tenka tik priminti, kad šis Kongresas buvo reikšmingas, visapusiai pasekmingas ir Kanados lietuviai dar kartą įrodė, kaip jiems rūpi Lietuvos liaudies likimas, jos vargai, paeinanti nuo priespaudos tautininkų-fašistų diktatoriško režimo, kuris engdamas liaudį **stato į pražūtingą pavojų ir Lietuvos nepriklausomybę.**

Brangūs Kanados lietuviai ir lietuvės! Kongresas praėjo. Kongreso delegatai nuodugniai išanalizavo Lietuvos liaudies padėtį, nepriklausomybės pavojų ir **padarė tarimus, kad Kanados lietuviai visais galimais būdais gelbėtų Lietuvos liaudį ir jos nepriklausomybę. Šio darbo vedimui išdirbi planus, priėmė rezoliucijas, kuriomis remiantis Kanados lietuviai vystys savo veikimą už atsteigimą demokratijos Lietuvoj.** Tačiau Kongreso tarimai neturi pasilikti tik žodžiais. Mūsų visų pareiga sukaupti jėgas ir stengtis pravesti gyveniman Kongreso nutarimus. Todėl visi ir visos, Lietuvos liaudies draugai ir prieteliai, susipažinkime su antrojo Kanados Lietuvių Kongreso nutarimais, išstudijuokime Kongreso priimtas rezoliucijas ir įsipareigokime patys save visa tai pravesti gyveniman teikiant moralę ir materialę paramą Lietuvos liaudžiai, kovojančiai už atsteigimą demokratijos Lietuvoj. Kad mūsų darbai ir siekiai remti Lietuvos liaudies priešfašistines kovas yra reikšmingi, netenka ir abejoti. Jau tik tas vienas faktas įrodė, kad lietuviški fašistėliai, nepajėgdami sulaikyti augantį Kanados lietuvių judėjimą už atsteigimą demokratijos Lietuvoj, **įpuolė į desperaciją ir griebėsi pačių biauriausių, pačių nežmoniškiausių priemonių, kokios gali pasirodyti lietuvių tarpe, at likdami provokaciją prieš Kongresą, įskundė policijai, kad šis Kongresas, yra "komunistinis" Kongresas.** Tuo tarpu Kongresas vistiek įvyko įrodydamas savo kilniuosius siekius, tai yra, kad šio Kongreso buvo ir tebėra tikslas ir nieks daugiau, kaip tik rūpintis padėti Lietuvos liaudžiai atsteigti demokratiją ir pavojui kilus apginti Lietuvos Nepriklausomybę. Tai darbas, kuriuo turėtų rūpintis kiekvienas sąžiningas, laisvę ir teisėtumą mylįs lietuvis ir lietuvė!

Šis, antrasis, Kanados Lietuvių Kongresas vėl išrinko **Kanados Lietuvių Komitetą Lietuvos Liaudžiai Ginti,** vienijimui ir vadovavimui Kanados lietuvių masių, gynimui Lietuvos liaudies ir nepriklausomybės. Todėl naujai perrinktas K.L.K.L.L.G. lauksime ir tikimės sulaukti geriausios kooperacijos ir paramos nuo visų Kanados lietuvių kolonijų lokalinių komitetų Lietuvos liaudžiai ginti, organizacijų ir visų Kanados lietuvių, vedimui kovų tol, **kol Lietuvoj bus atsteigta demokrtija, kol mūsų gimtinis kraštas LIETUVA bus laisva, demokratinė ir užtikrintai nepriklausoma šalis!**

Naujasis K.L.K.L.L.G. jau perėmė pareigas iš senojo Komiteto ir pasiskirstė pareigomis sekančiai: Pirmininkas, **V. Šipelis;** iždininkas, **M. M. Mašnickas;** sekretorius, **J. Lesevičius;** nariai: **P. Matulaitytė, S. Kerbelis, K. Kilikevičius ir V. Bunkus.**

Visais reikalais rašinėjantis su K.L.K.L.L.G., rašinėti tuo pačiu, senu sekretoriaus adresu, kaip kad buvo rašinėjamasi ir pirmiau.

J. Lesevičius
KLKLLG Sekretorius.
P.O. Station "D", Box 44,
Montreal, Que.

Antrojo Kanados Lietuvių Kongreso, Rugsėjo 3 ir 4 dd., 1938, Montreal, Que.
Atskaita

PAJAMOS

1. Montrealo Lietuvių Sunų ir Dukterų Pašalpinės Draugijoos auka (Kongreso priruošimui)	$ 25.00
2. L.L.D. 47 kp., Montreal, auka (Kongreso priruošimui)	15.00
3. L.L.D. 137 kp., Montreal, auka (Kongreso priruošimui)	15.00
4. Laike Kongreso su pasveikinimais gauta aukų	233.40
5. Kongreso užbaigtuvių masiniam mitinge sukeltas aukų	129.25
Viso	$417.65

IŠLAIDOS

1. Kongresui salė, Mount Royal Hotel	$ 15.00
2. Kongreso delegatams kaspinai	4.30
3. Salės išpuošimo obalsiai ir jų padarymas	3.23
4. Kongreso delegatų pavaišinimui—pietūs ir vakarienė	48.60
5. Busas nuvežimui delegatų į vakarienę	10.00
6. Įvairios smulkios Kongreso reikalais išlaidos	7.25
Viso	$ 88.23

Pajamų buvo	$417.65
Išlaidų buvo	88.38
Liko	$329.27

Nuo Antrojo Kanados Lietuvių Kongreso liko gryno pelno, trys šimtai dvidešimts devyni doleriai ir 27 centai ($329.27).

Šie pinigai bus sunaudoti priešfašistinių Lietuvos kalinių šelpimui ir abelnai Lietuvos liaudies už atsteigimą demokratijos vedamų kovų paramai.

Kanados Lietuvi Komitetas
Lietuvos Liaudžiai Ginti
Pirmininkas, **P. Šuplevičius**
Iždininkas, **M. M. Mašnickas**
Sekretorius, **J. Lesevičius**

Paaiškinimas

TORONTO, Ont.—Iš Kanados Lietuvių Kongreso sugrįžę delegatai nieko nelaukę tuojau perdavė Toronto lietuvių jaunimui papeikimą nuo Montrealo jaunimo už nepasiuntimą atstovų į Kanados Lietuvių Kongresą. Mes tą papeikimą priimam, nes neturime kuo pasiteisinti. Mes turėjome pinigų ir žmonių, kuriuos buvo galima pasiųsti. Nuo pasiuntimo delegatų mus sulaikė mūsų pačių trumparegystė. Dauguma mūsų narių laike atostogų buvo išvykę ant tabako farmų. Žinodamiė kad tas atsitinka kasmet, mes turėjome išrinkti delegatą birželio mėnesyj.

Kad už tą "klaidą" užmokėti, mes, torontiečiai, prižadame padvigubinti darbą del atsteigimo demokratijos Lietuvoj ir įtraukti į Kanados lietuvių veikimą daugiau jaunų lietuvių. Atsiminkite, kad tai prižadas ne be užtikrinimo. Lietuvių choras Toronte yra geriausias prirodymas. Šį sezoną turi arti 50 nuošimčių jaunų narių. Laike mėnesio mes tikimės narių skaičių padvigubinti.

Jei norite matyti, kad mes savo žodį išlaikome, jūs, jauni Montrealo lietuviai, rašykite į laikraštį reikalavimus, kad mes nuolatos pranešinėtume apie mūsų veikimo progresą. Žinoma, mes to paties reikalaujame ir jūsų.

Kadangi su laiku gal mes susilauksime 6 puslapių laikraščio, mes turėtume laikraščiu daugiau susirūpinti. Mes, torontiečiai, šaukiame jus į naujas lenktynes. Šios lenktynės turės parodyti, kas daugiau ir dažniau rašo ir iš kurio miesto tos korespondencijos ateina.

Nauja Dvasia

C.I.O. VADAS LOTYNŲ AMERIKOS UNIJISTŲ KONGRESE
John L. Lewis, CIO vadas, kalbasi su Leon Jauhaux (vidury), Francijos Darbininkų Konfederacijos vadu, ir Vincentu Lombardu Toledanu (kairėj), Meksikos Darbininkų Konfederacijos vadu, laike Lotynų Amerikos unijistų kongreso Meksikos mieste.

Masinis Toronto Lietuvių Susirinkimas

Sekmadienį

Rugsėjo 24

62 CLAREMONT ST.
(Lenkų Salėj)

Bus išduodamas raportas iš antrojo **Kanados Lietuvių Kongreso**
ir
Toronto Lietuvių Komiteto Lietuvoj Demokratijai Atsteigti veikimo.

Taipgi bus prakalba apie padėti Europoje.

Visi ateikite ir išgirskite tokius svarbius pranešimus ir prakalbas.

Mitingas prasidės 2 val. po pietų punktualiai.

T.L.K.L.D.A.

Kas Dedasi Toronte

Drg. Grumbinienės "prapuolimas" pasibaigė juokais, gi pačiai drg. Grumbinienei atnešė daug nemalonumų. Ji niekur nebuvo prapuolusi nei dingusi. Ta nuomonė gavosi pas jos draugus bei pažįstamus todel, kad ji, turėdama savais reikalais greitai išvykti iš Toronto į farmas, nesuspėjo niekam apie tai pranešti, gi jos paliktas raščiukas savo dukrelei, nelaimingai liko nepatėmyti. Jai grįžus visi neaiškumai ir susirūpinimai išnyko, o ji pati vaikšto sveika ir linksma, kaip visada.

* * * * *

Keletą dienų atgal susirgo drg. Stasys Sasnauskas, Bangos choro gabus dalyvis ir dainininkas. Jis dabar randasi General Hospital. Lovon jį paguldė skilvio uždegimas, bet dabar jau taisosi ir tikisi, kad ilgai ligoninėj gulėti nebereiks. Linkime draugui greitai pasveikti ir savo energija vėl prisidėti prie Bangos choro veikimo.

* * * * *

Rugsėjo mėn. 18 d. įvyko SDKLSPD 1 kuopos narių mėnesinis susirinkimas. Susirinkiman susirinko nemažas skaičius draugijos narių, bet vis tik galėjo būti daugiau. Draugijos nariai buvo labai patenkinti, kad salė naujai išvalyta, sienos naujai numalevotos ir kitas remontas gražiai atliktas.

Tarp kitų draugijos reikalų, buvo išduodami raportai iš įvykusio Antrojo Kanados Lietuvių Kongreso darbų ir tarimų. Bet nekuriems delegatams pradėjus ne apie Kongreso tarimus ir darbus kalbėti, bet neigti patį Kongresą sakant, kad Kongresas nieko nenutarė ir nieko nepadarė, iškėlė diskusijas. Šių diskusijų iškėlimas buvo labai žalingas ne tik pačiai draugijai, bet ir visam atifašistiniam judėjimui už atsteigimą demokratinės tvarkos Lietuvoje ir pačios nepriklausomybės gynimui. Vėliau, susirinkimui baigiantis, diskusijos pakrypo gerojon pusėn ir buvusieji nariai jomis liko patenkinti. Vienok gaila, kad tų pačių lietuvių darbininkų tarpe atsiranda vienas kitas asmuo, kuris gavęs progos ir teisės kalbėti apie kongresą kaipo delegatas, nutyli apie kongreso tarimus ir darbą, o kelia savo vieno asmeninius nepasitenkinimus, visai užmiršdamas bei paneigdamas Lietuvos ir jos žmonių reikalus, paneigdamas Kongreso ir visų Kanados lietuvių dalyvavusių Kongrese nutarimus ir darbus. Tas negerai. Čia ne kritika išeina, bet niekinimas ir griovimas Kongreso darbų ir todel, noromis ar nenorimis, sąmoningai ar nesąmoningai daroma, bet tokiu elgesiu pasitarnauja Lietuvos liaudies engėjams, išnaudotojams ir čia Kanadoj veikiantiems Smetonos bernams, kurie ieškojo policijos pagelbos, kad tik kaip nors Kongresą išardyti ir sutrukdyti.

Torontietis

Administracija Praneša

Gerbiamiems Liaudies Balso skaitytojams, kad nuo dabar antradienio laidos Liaudies Balsas išeis antradieniais. Lig šiol būdavo tos laidos Liaudies Balsas spausdinamas pirmadienio vakare, bet dabar bus spausdinamas naktį iš pirmadienio į antradienį, todel torontiečiai gaus jį antradieniais, taip ir kitos kolonijos gal kiek vėliau, negu anskčiau kad gaudavo. Šias pamainas mes esame priversti padaryti del susidėjusių spaustuvėje reikalų. Mes dėjom visas pastangas, kad Liaudies Balsą galėtume išleisti taip, kaip jį išleisdavom lig šiol, bet esant šiose sąlygose jokiu būdu to padaryti negalime, nes, kaip minėta, spaustuvėje susidėjusios sąlygos neleidžia, kad Liaudies Balsą būtų galima spausdinti pirmadienais.

Mes tikimės, kad gerb. Liaudies Balso skaitytojai supras mūsų padėtį ir nekaltins Liaudies Balso del šio pakeitimo, nes tas paeina ne nuo mūs priklausančių aplinkybių. Pats Liaudies Balsas nei turiniu, nei žiniomis nepablogės, tik visas blogumas, kad išeis viena diena vėliau, tai yra, vietoj pirmadienio vakaro, išeis antradienio rytą.

Penktadienio laida išeis paprastai, kaip ir lig šiol, ketvirtadienio vakare.

Liaudies Balso
Administracija

PIPIRNIČIA

Agnieškos Klapatai

Svietas žino kas dedasi su manim! Kiba kvaraba pristojo, sakau, ar blogą vitaminą suvalgiau, kad taip pasiilgstu savo Jurgio jurginėlio. Ot, širdis dreba lyg avies uodegaitė, apie jį prisiminus ir noras ima šokti kreivakojį, kaip Aukštaitei Vilnių bevaduojant . . .

O Vilniaus vadavimas jau įvyko. Ir jis įvyko nebet kaip, bet su vynu ir šokiais džiaugsmingais ligi ašarų, garbinboj vakarienėj Pensylvanijos hotelyje. Kad Lietuvos garbė dabar jau liko apginta ir visos Lietuvos skriaudos nuplautos, apie tai negali būti ir kalbos, nes ir Trečiokas ir Aukštaitė ir visi kiti dideli ponai ir ponios atvykę iš Amerikos taip sakė. O jeigu sakė, tai taip ir yra, nes jei nežinotų, tai ir nesakytų.

—Tai tau, — sakau,—žmonės kur tėvynės meile užsidegę! . . . Net iš kito krašto atvažiuoja ir čia per naktis be miego hoteliuose Lietuvos garbę ir skriaudas plauna vynu ir išvargusius savo kūnus kamuoja bešokdami kreivakojį . . . Ir vis tai tėvynės labui, o mūsų žmogus, darbininkas, vis dar nenori jų pasišventimo įvertinti. Gerai, sakau, kad dar nors "tautos vadas" atlygina jiems lietuviškais litais . . .

—O ten taip buvo gražu . . .— sako man kartą susitikusi Marijona, fašistinio kailio vadavimo sąjungos pirmininkė,—taip gražu, kaip Lietuvoj . . . Tiek daug gražių kalbų prikalbėta, tiek linkėjimų prilinkėta ir vyno išlieta, kad net griaudu darosi, kad tas laikas taip greitai prabėgo.

—Na, neliūdėk, širdele . . .— ramindama sakau, — Lietuvos skriaudų taip greitai nenuplausi, reikės ir kitą kartą už "tautos vado" garbę pakelti taurę vyno.

Patenkinta mano paguoda ėmė ir papasakojo, kas jau atlikta ir del paties Vilniau atvadavimo. Pasirodo, kad jau daug nuveikta. Išrinkta karalaitė ir jau gatavai apvainikuota.

—Kaipgi,—sako,—aš pati jai karūną uždėjau. O tiek daug mano širdis prikentėjo, tiek pridrebėjo, kol sulaukiau . . . Maniau, kad jau nebeatveš.

—Kodel?—klausiu.

—O ar, balandėle, neatsimeni, kaip lenkas Vytauto karūną pavogė? Kodel, ir dabar tas pats galėjo atsitikti, — Paaiškino. — Bet dabar mano širdis spakaina, turime karalaitę—turėsime ir Vilnių.

—Tai tau,—viena sau mislinu, —kur išmintis, ten ir protas . . . Senai taip reikėjo padaryti, tai ir lenkas vietoj ultimatumo, būtų karalaitį atsiuntęs.

O ji tęsė savo kalbą apgailestaudama, kad žmonės pavirto žuvelėmis ir neplaukia į jos bučiu.

—Kaip gaila, ištikrųjų . . . Bet, tur būt tos žuvelės turi protą . . .—aš jai figeriuodama sakau. O ji į mane tik piktai pasižiūrėjo ir nieko nesakius nuėjo.

Ak, sakau, be bėdos nėra ir klapato. Taip ir čia. Jei Smetona Vilniaus būtų lenkams neatidavęs, tai ir mūsų Aukštaitei dabar nereiktų jį vaduoti, nei sklokos dvasios vadui remti savo pečiais, kad kongresą sulaikius. O dabar žiūrėkite kas atsitiko: kai tik sklokos vadas surėmė savo pečiais per Naujienas su fašistinio kailio vadavimo sąjunga,—tuoj šventoji dvasia su svastikuotu liežiuviu užgimė. Užgimė ir gyvena tarpe mūsų, o grynojo kraujo patrijotai tą vadina tautos garbe. Aš nesiginčysiu, kad tie ilgaliežuviai nėra tautos išgamos, bet aš mislinu, figeriuoju ir galvoju, bet niekaip negaliu suprasti, katrie yra tautos išgamos, ar tie, kurie savo darbais ir pasiaukavimu dirba del Lietuvos ir jos žmonių gerovės, ar tie, kurie vynu garbę plauna ir šokdami kreivakojį vaduoja Vilnių; sutveria svastikuotus ilgaliežuvius, kad nukirsti tą ištiestą brolišką ranką vargstančiam ir skurstančiaam lietuviui artojui?

Agnieška

Montreal, Que.

Moterų Susirinkimas

Šiuomi pranešame, kad 47 kuopos moterų skyriaus mėnesinis susirinkimas įvyks penktadienį, rugsėjo 23 dieną, 8 val. vakare, 2114 Frontenac St.

Valdyba

Šokiai

47 kuopos moterys rengia fruktų didelius šokius su visokiais kitais pamarginimais, taipgi su puikia muzika. Kviečiame visus ir visas dalyvauti.

Šokiai įvyks rugsėjo 24 d., 8 val. vak., 2114 Frontenac St.

Įžanga laisva.

Moterų Komitetas

Pilno Ilgumo Filma

Rodoma Visą Šią Sąvaitę

Rodymas Prasideda Nuo 10 val. ryto Kasdien

BROADWAY TEATRE
Queen St., Netoli Bay St.

Nusižudė J. Gelgautas

MONTREAL.—Rugsėjo 12 d. pas T. Subačius šandėje atrado pasikorusį Joną Gelgautą, 47 metų amžiaus lietuvį. Savižudystės priežastis — protinis silpnumas, kurio pradžią gavo nuo tų laikų, kada jis Rusijos kariuomenėje tarnavo ir teko išbūti apie tris metus fronte, kur buvo gesais prinuodytas. Rimtesnis psichinis susirgimas pasireiškė pereitų metų pabaigoje, kuris ir privedė prie savižudystės.

Velionis J. G. atvyko Kanadon 1926 m. Tūlą laiką dirbo skardos paruošimo dirbtuvėje. Anksčiau priklausė prie Montrealo lietuvių pašelpinių organizacijų, bet paskutiniais metais buvo apleidęs. Nevedęs.

Mirdamas paliko apie $200 taupmenų ir, rodos, apdraudos poliusą ant $1,300.

Korespondentas

Sudburiečiai Piktinasi Trukdytojais

SUDBURY, Ont. — Išklausę Kanados Lietuvių Kongreso delegato raporto, sudburiečiai buvo patenkinti, kad kongresas pasekmingai ir entuziastiškai pavyko.

Taipgi kiekvienas pritariantis Lietuvoj demokratijos atstatymui piktinasi tų darbais, kurie dėjo pastangas, kad būtų uždarytas Vytauto kliubas ir tuo norėjo pakenkti kongresui.

Sudburiečiai tikisi, kad Vytauto kliubo vadovybė suras tuos Lietuvos liaudies ir kliubo priešus, iškels jų darbus aikštėn ir mokės su jais tinkamai pasielgti.

S.L.L.G. Komitetas

Lit. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla